БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ,
МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

7-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 99 (1619)
18 МАЙ
ЧОРШАНБА
1960 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

СОВЕТ ЙЎЛДОШ—КЕМАСИНИНГ ҲАРАКАТИ ТЎҒРИСИДА

16 май Москва вақти билан соат 20 га қадар йўлдош — кема Ер атрофини 28 марта айланиб чиқди. Совет Иттифоқидаги барча ўлчов станциялари ва қабул пунктлари йўлдош-кемани мунтазам равишда кузатишни давом эттирмоқдалар ва йўлдош кемада ўрнатилган аппаратларнинг иши тўғрисида илмий ахборот қабул қилмоқдалар. Илмий ўлчовларнинг маълумотларини анализ қилиш одамнинг космик фазода учиш шароитини ўрганишга мўлжалланган, экспериментал кабинадаги асосий параметрларнинг ҳаммаси олдиндан белгилаб қўйилган нормаларда сақланиб келаётганлигини кўрсатади. Учирувчи ракетанинг охирги босқичи ҳозирги вақтда йўлдош-кеманинг орбитасига жуда яқин орбита бўйлаб ҳаракат қилмоқда. Йўлдош-кемани Қуёш чиқиши олдидан шимолий кенгликнинг 35 градусидан 49 градусигача ва Қуёш ботганидан кейин жанубий кенгликнинг 56 градусидан 70 градусига қадар визуал тарзда кузатиш мумкин.

Йўлдош-кема сигналларини эшитмоқ учун қуйида у ўтадиган районлардаги пунктлар келтирилади (соат ва минутлар Москва вақти билан кўрсатилган). Йўлдош-кема ва унинг учирувчи ракетаси визуал тарзда кузатилиши мумкин бўлган пунктларда кузатувчиларнинг йўлдош-кемани топиб олишларини осонлаштириш мақсадида йўлдош-кема ва учирувчи ракета осмоннинг қай томонидан пайдо бўлиши ҳам кўрсатиб ўтилган. Тошкент (ғарб)-соат 2-11 минут, Тбилиси (ғарб) соат 3-42 минут, Хабаровск— соат 3-58 минут, Белград (ғарби-жануб) соат 5-13 минут, Ленинград соат 5-17 минут, Мадрид (ғарби-жануб) — соат 6-43 минут, Лондон — соат 8-20 минут, Новосибирск соат 8-33 минут, Деҳли — соат 10-11 минут, Нью-Йорк (ғарби-жануб) — соат 11-18 минут, Чикаго — соат 12-49 минут, Берлин — соат 13-06 минут, Париж — соат 14-39 минут, Токио — соат 20-23 минут, Буэнос-Айрес — соат 21.07 минут, Пекин—соат 21.54 минут. (ТАСС).

СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. ХРУШЧЕВнинг баёноти

Франция президенти де ГОЛЛГА, Буюк Британия бош министри МАКМИЛЛАНГА, АҚШ президенти ЭЙЗЕНХАУЭРГА

1960 йил, 16 май.

Юксак доирада кенгаш ўтказиш тўғрисидаги келишим муносабати билан Парижда тўпланган Франция Республикаси президенти Ш. де Голль, Буюк Британия бош министри Г. Макмиллан, АҚШ президенти Эйзенхауэр ва СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев иштирокида 16 майда бўлган дастлабки учрашувда СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг берган баёноти қуйида эълон қилинади.

Мазкур учрашувда Франция томонидан М. Дебре ва Кув де Мюрвиль, Буюк Британия томонидан — Селвин Ллойд ва Ф. Хойер—Миллар, АҚШ томонидан К. Гертер ва Т. Гейтс, Совет Иттифоқи томонидан А. А. Громико ва Р. Я. Малиновский ҳам ҳозир бўлдилар.

◇

Жаноб президент де Голль!
Жаноб бош министр Макмиллан!
Жаноб президент Эйзенхауэр!

Сизларга қуйидаги баёнот билан мурожаат қилишга ижозат бергайсиз:

Маълумки, кейинги вақтда Америка ҳарбий ҳаво кучлари томонидан Совет Иттифоқига нисбатан иғвогарлик ҳаракати содир бўлди. Бу иғвогарлик ҳаракати шундан иборат бўлдики, АҚШ ҳарбий разведка самолёти СССР территориясидаги ҳарбий ва саноат объектлари тўғрисида маълумотлар тўплашга доир муайян жосуслик топшириғини бажариб, шу йил биринчи майда Совет Иттифоқининг ичкарисига суқулиб кирди. Самолётнинг бу учиши агрессив мақсадни кўзлаганлиги маълум бўлиб қолганидан кейин совет ракета қўшинлари бўлинмаси уни уриб туширди. Афсуски, бу АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг Совет Иттифоқига қарши биринчи марта қилган агрессив ва жосуслик иши эмас.

Табиийдирки, Совет ҳукумати бу ҳаракатларга тегишли баҳо беришга ва тинч вақтда давлатлар ўртасида нормал муносабатларни сақлаб туришнинг элементар талабларига тўғри келмайдиган хоинлик характеридаги ҳаракатлар эканлигини кўрсатиб беришга мажбур бўлди. Бу ҳаракатлар халқаро кескинликни камайтириш ва юксак доирадаги кенгашнинг самарали ишламоғи учун зарур шарт-шароит вужудга келтириш вазифасига қўпол равишда зид бўлиб тушганлиги тўғрисида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. СССР Олий Совети сессиясидаги менинг нутқларимда ҳам, шунингдек АҚШ ҳукуматига юборилган махсус нотада ҳам бу ҳаракатларга тегишли баҳо бериб ўтилди.

Дастлаб, АҚШ давлат департаменти, Америка самолёти СССР чегарасини тасодифий равишда бузибди ва унга ҳеч қандай жосуслик ҳамда қўпорувчилик топшириқлари берилмаган эди, деган бемаъни уйдирмани тарқатди. Бу уйдирманинг ғирт ёлғон эканлиги рад қилиб бўлмайдиган фактлар асосида кўрсатиб берилганидан кейин, АҚШ давлат департаменти 7 майда, сўнгра эса давлат секретари 9 майда АҚШ ҳукумати номидан гапириб, Америка авиацияси АҚШ ҳукумати ва шахсан президент маъқуллаган программага мувофиқ Совет Иттифоқининг ичкарисига бостириб кириш билан шуғулланаётганлигини айтдилар. Шундан сўнг икки кун ўтгач президент Эйзенхауэрнинг ўзи, Америка самолётларининг Совет Иттифоқи тепасида учирилиши АҚШнинг режалаб қўйган сиёсати бўлган эди ва шундай бўлиб қолади, деб тасдиқлади. АҚШ ҳукумати Совет ҳукуматига юборган 12 майдаги нотасида ҳам шу гапни айтди. Шу тариқа АҚШ ҳукумати халқаро ҳуқуқнинг ҳамма эътироф қилган нормаларини ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг олий принципларини қўпол равишда оёқости қилмоқдаки, бу принципларга Америка Қўшма Штатларининг ўзи ҳам қўл қўйган эди.

Тинчлик тақдири учун ташвишланаётган жаҳондаги ҳар бир соф виждонли киши каби Совет ҳукумати ва Совет Иттифоқининг бутун халқи ҳам АҚШ раҳбар давлат арбобларининг бу гапларидан ғазабга келдилар.

Тўрт давлат ҳукуматларининг раҳбарлари кенгашда қатнашмоқ учун Парижга келиб турган ҳозирги пайтда бундай савол туғилади — АҚШ ҳукумати ва шахсан президент Америка ҳарбий самолётининг Совет Иттифоқи ичкарисига бостириб киришидан иборат бўлган иғвогарлик ҳаракатини қоралаш уёқда турсин, балки, аксинча, бундай ҳаракатлар АҚШнинг Совет Иттифоқига нисбатан бундан буён ҳам давлат сиёсати бўлиб қолаверади, деб айтиб турган бир пайтда қандай қилиб самарали музокаралар олиб бориш ва кенгаш олдида турган масалаларни қандай қилиб самарали кўриб чиқиш мумкин? Буюк давлатлардан бири, бизнинг сиёсатимиз жосуслик-қўпорувчилик мақсадлари билан бошқа буюк давлатнинг ичкарисига бостириб киришдан, бинобарин эса, давлатлар ўртасидаги муносабатларда кескинликни кучайтиришдан иборатдир, деб дангал айтиб турган бир пайтда кескинликни камайтириш ҳамда давлатлар ўртасидаги шубҳаланишни ва ишончсизликни йўқотиш мақсадини кўзлаб ўзининг бартараф қилинишини талаб қилиб турган у ёки бу масалалар устида қандай қилиб бамаслаҳат битимга келиш мумкин? Равшандирки, давлатлар уруш ҳолатида турган шароитдагина ўтказилиши мумкин бўлган бундай сиёсатни эълон қилиш юксак доирадаги кенгашни батамом муваффақиятсизликка учратишга олдиндан маҳкум қилиб қўяди.

Ўз-ўзидан маълумки, биз АҚШ ҳукумати шундай сиёсатни эълон қилганлигини маълумот учун қабул қиламиз ва шуни айтамизки, Америка самолётларининг Совет Иттифоқи ичкарисига бостириб кириши такрорланган тақдирда бундай самолётларни уриб тушираверамиз.

СССРнинг давлат суверенитетини бузганларга, Совет Иттифоқига нисбатан бу хилдаги жосуслик ва қўпорувчилик ишларини қилганларга қарши бундай қолларнинг ҳаммасида тегишли жавоб чоралари кўриш ҳуқуқини Совет ҳукумати ўзида сақлаб қолади. СССР ҳукумати яна шуни таъкидлаб айтадики, Америка базалари учун ўз территориясини бериб қўйиб, СССРга қарши агрессив ҳаракатларнинг кўмакчилари бўлиб қолган давлатларга нисбатан ҳам шу базаларга зарба уришга қадар тегишли чоралар кўрилади.

Шу муносабат билан президент Эйзенхауэрнинг, Германия Демократик Республикаси билан сулҳ шартномаси тузиш таҳдиди остида мен юксак доирадаги кенгашда қатнаша олмайман, деб айтган гапига эътиборни жалб қилмоқ керак. Ваҳоланки, унинг таҳдид деб айтган нарсаси Европадаги уруш қолдиқларига хотима беришга ва сулҳ тузишга, шу тариқа аҳволни, жумладан, Ғарбий Берлиндаги аҳволни, турмушнинг талабларига ҳамда Европа халқларининг тинчлигини ва хавфсизлигини таъминлаш манфаатларига мувофиқлаштиришга Совет ҳукумати қаттиқ бел боғлаганлиги ҳақида Совет ҳукуматининг баёноти эди, холос. АҚШ ҳукумати СССР чегараларини бузишни бундан буён ҳам давом эттираберамиз деб ва Америка самолётлари Совет Иттифоқи территорияси тепасида учиб юрган эди ва бундан буён ҳам учиб юра беради, деб айтиб ҳақиқатан таҳдид қилиб турган шароитда, Совет ҳукумати музокараларда қандай қилиб қатнашуви мумкин? АҚШ ҳукумати шу гапларни айтиши билан Совет давлатининг суверенитетига қарши қаратилган қулоқ эшитмаган ва мисли кўрилмаган ҳаракатларни давом эттириш ниятида эканлигини билдирди, суверенитет принципи эса халқаро муносабатлардаги муқаддас ва бузилмас принципдир.

Мана шуларнинг ҳаммасидан шу нарса келиб чиқадики, кенгашнинг муваффақиятли бўлиб чиқмоғи учун шу кенгашда вакиллари қатнашаётган ҳамма давлатларнинг ҳукуматлари очиқ ва ҳалол сиёсат ўтказиш йўлини тутишлари ва давлатларнинг давлат суверенитетини бузадиган ҳеч қандай ҳаракатларни бир-биримизга қарши бундан буён сира ўтказмаймиз деб тантанали равишда ваъда беришлари зарур. Бунинг маъноси шуки, агар АҚШ ҳукумати тинчликни сақлаб қолиш ва давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб бошқа давлатларнинг ҳукуматлари билан ҳамкорлик қилишга ҳақиқатан тайёр бўлса, бу ҳолда у, биринчидан, АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг Совет Иттифоқига нисбатан қилган йўл қўйиб бўлмайдиган иғвогарона ҳаракатларини қоралаши лозим ва, иккинчидан, келгусида СССРга қарши бундай ҳаракатларни ва бундай сиёсатни давом эттиришдан воз кечиши лозим. Ўз-ўзидан маълумки, бу ҳолда АҚШ ҳукумати Америка самолётларининг СССР давлат чегараларини қасддан бузганлиги учун бевосита айбдор бўлганларни қаттиқ жавобгарликка тортмаслиги мумкин эмас.

АҚШ ҳукумати мана шу ишларни қилмас экан, у ҳолда Совет ҳукумати юксак доирадаги кенгашда АҚШ ҳукумати билан самарали музокаралар олиб бориш мумкин эмас деб билади. Музокарадошларнинг бири Совет Иттифоқига нисбатан ўз сиёсатига хоинликни асос қилиб олган бир шароитда Совет ҳукумати бундай музокараларнинг қатнашчилари қаторида туриши мумкин эмас.

Вужудга келган шу шароитда Совет ҳукумати муваффақиятсиз бўлиб чиқиши очиқ кўриниб турган музокараларда қатнашадиган бўлса, бу билан у халқларни алдашда иштирок қилиб қолган бўлур эди, аммо Совет ҳукумати бундай бўлишни истамайди.

Ўз-ўзидан маълумки, агар АҚШ ҳукумати, АҚШ бундан буён ўз самолётлари билан СССРнинг давлат чегараларини бузмайди, илгари бўлиб ўтган иғвогарона ҳаракатларни қоралайди ва бундай ҳаракатларга сабабчи бўлган бевосита айбдорларни жазолайди, деб айтса ва шу тариқа Совет Иттифоқи учун бошқа давлатлар билан тенг шарт-шароит таъминланса, у ҳолда мен, Совет ҳукуматининг бошлиғи сифатида, кенгашда қатнашишга ва унинг муваффақият қозонишига ёрдамлашмоқ учун бутун кучимни сарфлашга тайёрман.

Америка ҳарбий самолётларининг иғвогарона учишлари натижасида ва, энг муҳими, бундай иғвогарона учишлар келгусида ҳам Америка Қўшма Штатларининг социалистик мамлакатларга қарши миллий сиёсати бўлиб қолади, деб эълон қилинганлиги натижасида халқаро ўзаро муносабатларда янги шарт-шароит вужудга келди.

Табиийдирки, бундай шароитда биз кенгашда иш олиб боролмаймиз, шунинг учун иш олиб боролмаймизки, агрессив разведка учишлари ўтказила беради, деган таҳдид остида, ана шундай позицияда туриб биз билан гаплашмоқчи бўлаётганликларини кўриб турибмиз. Маълумки, жосуслик учишлари уруш бошламоқ учун разведка қилиш мақсадларида ўтказилади. Шу сабабли, биз Америка Қўшма Штатларининг биз учун вужудга келтираётган шароитини рад қиламиз. Биз ҳеч қандай музокараларда ва ҳатто ҳозир етилиб қолган масалаларни ҳал қилишда ҳам қатнаша олмаймиз, шунинг учун қатнаша олмаймизки, Қўшма Штатларда бамаслаҳат битимга келиш истаги йўқлигини кўриб турибмиз.

Америка Қўшма Штатлари Ғарб мамлакатларида етакчи раҳбар деб ҳисобланмоқда. Бинобарин, кенгаш ҳозирги пайтда вақтни беҳуда сарф қилиш ва ҳамма мамлакатларнинг жамоатчилигини алдаш бўлур эди. Такрор айтаманки, вужудга келган бу аҳволда биз музокараларда қатнаша олмаймиз.

Биз музокараларда фақат тенг асослардагина, у томон учун ҳам, бу томон учун ҳам тенг имкониятлар бўлган тақдирдагина қатнашишни истаймиз.

Жаҳоннинг ҳамма мамлакатларидаги халқлар, жамоатчилик бизни тўғри тушуниб олишларини зарур деб ҳисоблаймиз. Совет Иттифоқи битимга келмоқ учун куч-ғайрат сарфлашдан бош тортаётгани йўқ ва биз оқилона битимларга келиш мумкинлигига аминмиз, лекин ҳозирги вақтда эмас, балки бошқа вақтда шундай битимларга келиш мумкин бўлса керак.

Бироқ, бунинг учун, биринчидан, Америка Қўшма Штатлари ўзи бизнинг мамлакатимиз тепасида «бемалол» учиб юришлар сиёсати деб эълон қилган иғвогарона сиёсат қораланаётганлигини, эътироф қилиши, бу сиёсатдан воз кечиши ва АҚШ агрессия қилганлигини эътироф қилиши, бу хусусда афсус билдириши лозим.

Совет ҳукумати шу нарсага ғоят аминдирки, икки системанинг: капиталистик система билан социалистик системанинг тинч-тотув яшашидан бошқа илож йўқлигини АҚШнинг бу ҳукумати бўлмаса, иккинчи ҳукумати, агар иккинчи ҳукумати бўлмаса, учинчи ҳукумати тушуниб олади. Ё тинч-тотув яшаш, ёки уруш, уруш эса ҳозир агрессив сиёсат ўтказаётганлар учун ҳалокат келтиради.

Шу сабабли, биз пайдо бўлган масалалар тиниши учун ва мамлакатнинг сиёсий йўлини белгилаш масъулияти зиммасига юклатилганлар Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан муносабатларда агрессив йўл ўтказа берамиз деб бу билан ўз устларига қандай жавобгарликни олганликларини таҳлил қилиб кўришлари учун қандайдир вақт бериш керак деб ҳисоблаймиз. Шу сабабли, биз ҳукуматлар бошлиқлари кенгашини тахминан 6—8 ой орқага суришдан бошқа яхшироқ илож бўлмаса керак, деб ҳисоблаймиз.

Совет Иттифоқи эса битимга келмоқ учун ўзи сарфлаётган куч ва ғайратни асло бўшаштирмайди. Жамоатчилик бизнинг позициямизни тўғри тушуниб олади, биз бу музокарада қатнашиш имкониятидан маҳрум қилинганлигимизни тушуниб олади, деб ўйлайман.

Бироқ, биз тинч-тотув яшаш зарурлигига қаттиқ ишонамиз, чунки тинч-тотув яшашдан умид узиш инсониятни урушга маҳкум қилиш бўлур эди, урушлар муқаррарлигига рози бўлиш бўлур эди, ҳозирги шароитда эса урушнинг ер юзидаги ҳамма халқларга қандай офатлар келтириши маълум.

Америка Қўшма Штатлари халқига мурожаат қилмоқчиман. Мен АҚШда бўлганман, у ерда Америка халқининг турли табақалари билан учрашганман ва Америка халқининг ҳамма табақалари урушни истамаётганлигига ниҳоят даражада аминман. Бундан Пентагондаги унчалик катта бўлмаган ашаддий бир группа ва шу группани қувватлаб турган милитарист доиралargина мустаснодир, чунки улар зўр бериб қуролланишни авж олдириб, катта пул ишламоқдалар, жуда кўп фойда олмоқдалар ва Америка халқининг манфаатларини назар-писанд қилмаётирлар, умуман ҳамма мамлакатлар халқларининг манфаатларини назар-писанд қилмаётирлар, авантюристлик сиёсатини ўтказмоқдалар.

Президент де Голлга кўрсатган меҳмондўстлиги ва Франциянинг пойтахти Парижда учрашиш имкониятини берганлиги учун ташаккур билдирамиз. Буюк Британия ҳукуматининг ва шахсан бош министр Макмилланнинг кўрсатган куч ва ғайратини ҳам қадрлаймиз.

Америка ҳарбий самолётлари Совет Иттифоқи тепасида иғвогарона учишлар қилганлиги натижасида Америка Қўшма Штатларининг реакцион доиралари бу учрашувни барбод қилганлигига афсусланамиз.

Бу учрашув жаҳоннинг барча халқлари унинг оқибатидан кутган натижаларига олиб келмаганлигидан афсусланамиз.

Совет Иттифоқига нисбатан босқинчилик сиёсати ўтказаётганларнинг ўзи шарманда бўлсин ва бунинг учун масъулият шуларнинг устига тушсин.

Маълумки, биз АҚШ президенти жаноб Эйзенхауэр билан визитлар алмашиш тўғрисида аҳдлашиб қўйган эдик. Ўтган йил сентябрь ойида мен АҚШ га шундай визит билан бориб келдим. Биз бу визитдан, Қўшма Штатларда ўтказган учрашувларимиз ва суҳбатларимиздан жуда мамнун бўлган эдик, бунинг учун ўз ташаккуримизни изҳор қилган эдик.

АҚШ президенти бизнинг мамлакатимизга жавоб визити билан келиши керак эди. У, бизнинг мамлакатимизга 10 июнда келади, деб келишиб олган эдик ва баланд даражали меҳмонни яхши кутиб олишга тайёрланмоқчи эдик.

Афсуски, СССР га қарши иғвогарона агрессив ҳаракатлар натижасида ҳозир шундай шароит вужудга келдики, бундай шароитда биз президентни совет кишилари азиз меҳмонларни кутиб оладиган даражада лозим бўлган шоду ҳуррамлик билан қабул қилиш имкониятидан маҳрум бўлиб қолдик. Ҳозир биз АҚШ Президентига нисбатан бундай шоду-ҳуррамлик кўрсата олмаймиз, чунки Америка ҳарбий самолётларининг разведка мақсадида иғвогарона учишлари натижасида бу визит учун жуда ноқулай шароит вужудга келди. Совет кишилари айёрлик қилишни билмайдилар ва истамайдилар.

Шу сабабли, биз АҚШ президентининг Совет Иттифоқига қиладиган сафарини қолдириш керак ва бундай визит учун шароит етилган вақтда уни қачон ўтказиш тўғрисида гаплашиб олиш керак, деб ҳисоблаймиз. Ана ўшанда совет халқи биз дўст бўлиб тинчликда яшашни астойдил истаётган буюк давлатнинг вакили бўлган баланд даражали меҳмонга нисбатан лозим бўлган даражада шоду-ҳуррамлик ва меҳмондўстлик кўрсата олади.

Жаноб Эйзенхауэр ҳам, Америка халқи ҳам мени тўғри тушуниб оладилар, деб ўйлайман.

Совет ҳукумати шуни билдирадики, у халқаро кескинликни юмшатишга ёрдамлашмоқ, бугун бизни ҳозирча ажратиб турган проблемаларни ҳал қилишга ёрдамлашмоқ учун мумкин бўлган ҳамма чораларни бундан буён ҳам кўра беради; биз бунда социал тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши асосида тинчликнинг улуғ ишини мустаҳкамлаш манфаатларига амал қилиб иш олиб борамиз.

Н. С. Хрушчев Халқ Демократияси мамлакатларининг Франциядаги дипломатия ваколатхоналари бошлиқларини қабул қилди

СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев 16 майда Албаниянинг Франциядаги дипломатия ваколатхонасининг бошлиғи Ламанини, Болгария ваколатхонасининг бошлиғи Каменовни, Венгрия ваколатхонасининг бошлиғи Винцени, Польша ваколатхонасининг бошлиғи Гаевскийни, Румыния ваколатхонасининг бошлиғи Баланескуни, Чехословакия ваколатхонасининг бошлиғи Плескотни қабул қилди ва юксак доирадаги кенгашга тааллуқли масалалар юзасидан улар билан суҳбатлашди.

Суҳбатда СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР Мудофаа министри маршал Р. Я. Малиновский ва СССР нинг Франциядаги элчиси С. А. Виноградов қатнашдилар.

Суҳбат самимий ва дўстона вазиятда ўтди.

Г. Макмиллан Н. С. Хрушчев ҳузурида бўлди

Буюк Британия бош министри Г. Макмиллан 16 май кечқурун жавоб визити билан СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ҳузурида бўлди.

Н. С. Хрушчев билан Г. Макмиллан ўртасида дўстона суҳбат бўлди. Суҳбатда совет томонидан Ташқи ишлар министри А. А. Громико, Мудофаа министри Р. Я. Малиновский, СССР нинг Буюк Британиядаги элчиси А. А. Солдатов, Ташқи ишлар министрлиги 2-Европа бўлимининг мудири Н. Д. Белохвостиков, Англия томонидан — Буюк Британиянинг СССРдаги элчиси П. Райли, бош министр ёрдамчилари Залуетта ва Бишоп ҳозир бўлдилар.

ХАЛҚ ҚАҲР-ҒАЗАБИ

Совет Иттифоқига нисбатан шармандаларча босқинчилик сиёсати юргазаётганликлари учун бутун жавобгарлик АҚШ реакцион доиралари зиммасига тушади

★ ★

Агрессорларнинг жиноятокорона планлари мутлақо барбод бўлади

«Енг ичида пичоқ тутган киши билан биз ади-бади айтишиб ўтирмаймиз!», «Америка агрессорлари бизни чўчита олмайдилар!»—Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон ремонт заводи цехларида эрталабоқ ана шу сўзларни эшитиш мумкин эди. Буюк давлатлар бошлиқларининг кенгаши олдидан ўртоқ Н. С. Хрушчев баёнотининг радио орқали эшиттирган текстини корхона ишчилари жонажон Ватанлари учун ифтихор туйғуси билан кутиб олдилар. Ватанимиз бутун дунёда тинчлик учун, агрессорлар ва янги уруш иғвогарларига қарши қатъий ва муносиб курашиб келмоқда.

Смена тугагандан кейин ишчилар умумзавод митингига тўпландилар. Нотиқлар корхонанинг кўп минглик коллективининг фикр ва туйғуларини ифодалаб, жонажон Совет ҳукуматининг ташқи сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар, Америка империализми номига ғазабли норозилик билдирдилар. Америка империалистлари катта йўлдаги қароқчилардек ҳаракат қилмоқдалар.

— Парижга тўпланган энг йирик капиталистик давлатларнинг раҳбарлари Совет ҳукуматининг тинчликка қаратилган таклифларини қабул қиладилар, деб миллионларча кишилар умид қилган эдилар, — деди электромашина цехининг слесари Н. М. Железнов. — Лекин Америка ҳукуматининг раҳбарлари кенгашни барбод қилдилар. Никита Сергеевич уларнинг ниқобини олиб ташлаб, Эйзенхауэр ва Америка монополиясининг бошқа малайларига муносиб зарба бериб тўғри иш қилди. Америка империалистлари Совет Иттифоқи билан таҳдид қилиш тилида гаплашишга уринган эдилар. Бизни қўрқита олмайдилар. Совет халқи ҳозир шундай қудратли кучга эгаки, агар ҳар қандай агрессор муқаддас чегараларимизни бузадиган бўлса, қақшатғич зарба олади. Биз биламизки, вақт бизнинг фойдамизга ишламоқда, бизнинг кучларимиз кун сайин, соат сайин ўсиб бормоқда. Биз ўз меҳнатимиз билан Ватан қудратини янада оширамиз.

Инженер А. Н. Кудовой ўз нутқида Америка агрессорларига нисбатан совет кишиларининг нафрати ҳақида гапирди.

— Никита Сергеевич Хрушчев, — деди у, — Парижда ҳар биримизнинг номимиздан гапирди. Совет ҳукуматининг мустаҳкам ва қатъий сиёсатида бутун халқимизнинг, яхши ниятли барча кишиларнинг иродаси ифодалангандир. Агрессорлар халқларнинг судидан қочиб қутула олмайдилар! Уларнинг жиноятокорона планлари мутлақо барбод бўлади.

Митинг қатнашчилари якдиллик билан қабул қилган резолюцияда ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Париждаги баёнотини қизғин маъқулладилар, социалистик Ватанимизнинг иқтисодий қудрати ва мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш учун ғайратларига ғайрат қўшиб ишлашга аҳд қилдилар.

(ЎзТАГ).

Тинчлик душманларига муносиб зарба

Бутун совет халқи каби Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчилари ва хизматчилари ҳам Парижда тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг дастлабки учрашувида Никита Сергеевич Хрушчевнинг қилган баёнотини радио орқали зўр эътибор билан тингладилар. Пойтахтдаги энг йирик корхонанинг кўп минг кишилик коллективи совет делегацияси раҳбарининг америкалик реакционерларга қарата айтган гапларини якдиллик билан маъқулладилар ва қўллаб-қувватладилар. Тўқимачиларнинг ҳар бири ўзини ҳаяжонлантираётган фикр ва туйғуларини айтишни истайди.

Читга гул босиш фабрикаси цехининг бошлиғи М. Шукуралиев ўз ўртоқлари билан суҳбат вақтида бундай деди:

— Никита Сергеевич жуда тўғри ҳаракат қилди. Америка империализмининг корчалонлари шуни билиб қўйсинларки, бизнинг халқимиз таҳдидлардан қўрқмайди. Биз, ҳаддидан ошган иғвогарлик ишқибозларининг адабини бермоқ учун етарли даражада кучлимиз. АҚШнинг давлат арбоблари жосуслик ва диверсия сиёсатидан, буйруқ бериш сиёсатидан воз кечишлари керак. Акс ҳолда улар билан музокаралар олиб боришнинг ҳеч кераги йўқ.

Тўқув фабрикаси мастерининг ёрдамчиси, Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси М. Галюков Америка ҳарбийларининг агрессив ҳаракатларини қаҳр-ғазаб билан қоралаб, қуйидагиларни айтди:

— Мен уруш нима эканлигини яхши биламан. Бизнинг муқаддас юртимизга хиёнаткорона бостириб кирган фашист босқинчиларга қарши жангларда қатнашдим. Бизнинг жангчиларимиз қонли жангларда кўп қурбонлар бериб, миллионларча совет кишиларининг ҳаётини сақлаб қолди. Биз ўз болаларимизнинг тинч шароитда яшашларини истаймиз. Аммо, фактлар океаннинг нариёғидаги урушқоқларнинг ниятлари тамомила бошқача эканлигини кўрсатади. Улар тинчлик ишига зарба беришга, халқлар ўртасида ишончсизлик ва адоват уруғини сочишга интилмоқдалар. Никита Сергеевич Хрушчев тинчлик душманларига муносиб зарба берди. Биз, тўқимачилар Никита Сергеевичнинг сўзларига чин кўнглимиздан қўшиламиз.

— Бизнинг тинч меҳнатимизга қасд қилаётган Америка ҳарбийларининг безорилиги, — дейди комсомол аъзоси Валентина Слесаренко, — бизни бениҳоя қаттиқ ғазаблантирди. Совет кишиларининг фикрини жуда равшан қилиб берган қадрдонимиз Никита Сергеевичнинг баёнотини қизғин қувватлаймиз. Бизга қарши енг ичида иш кўраётганлар билан музокаралар олиб боришга ҳеч қандай эҳтиёжимиз йўқ. Совет халқи риёкорликка тоқат қила олмаслигини агрессорлар билиб қўйсинлар. Биз тинчликни истаймиз ва тинчлик учун курашамиз. Аммо, бу гапдан бизни чўчитиш мумкин, зўравонлик позициясида туриб, биз билан гаплашиш мумкин, деган маъно асло келиб чиқмайди.

(ЎзТАГ).

Агрессорлар халқларнинг ҳукмидан қочиб қутила олмайдилар

Оржоникидзе районининг механизаторлари, колхозчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари Совет ҳукумати бошлиғи баёнотининг текстини зўр эътибор билан тингладилар.

«Қизил Ўзбекистон» колхозида суҳбат ўтказилган вақтда бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анвар Эгамназаров бундай деди:

— Совет ҳукумати янги уруш хавфининг олдини олмоқ учун қўлдан келган ҳамма чораларни кўрди ва кўрмоқда. Аммо биз қўрқоқлар эмасмиз ва чегараларимизнинг сурбетларча бузиб ўтилишига тоқат қила олмаймиз. Ҳар биримиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг Парижда қилган баёнотини қизғин маъқуллаймиз. Агрессорлар шуни билиб қўйсинларки, уларнинг сиёсати тамомила барбод этилади. Ватанимизнинг қудратини янада ошириш учун биз нинг бригадамиз бу йил 145 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта етиштиради.

Звено бошлиғи Алибой Боймуродов қуйидагиларни айтди:

— Бутун дунё халқлари тўрт буюк давлат бошлиқлари кенгашининг чақирилишини сабрсизлик билан кутган эдилар. Аммо, Америка ҳукумати халқларни алдаб, ўз ҳаракатлари билан кенгашни барбод этишни истаганлиги аён бўлиб қолди. Эндиликда агрессорларнинг юзидаги ниқоб йиртиб ташланди. Қутирган империалистларни жиловлаш учун ер юзидаги соф виждонли кишилар етарли даражада кучга эгадир.

Райондаги колхозларнинг дала шийпонларида ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг баёноти тўғрисида суҳбатлар ўтказилди. Суҳбат қатнашчилари Совет ҳукуматининг ташқи сиёсатини қизғин маъқулладилар.

КОСМИК КЕМАМИЗДАН БУТУН ЖАҲОН ҲАЙРАТДА

☆ ☆

Фазо одамларни кутмоқда

Яна бир қувончли воқеанинг гувоҳи бўлдик. Фазо бўйлаб космик кемамиз парвоз этди. Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, космик учишда совет олимлари ва инженерлари бутун дунёни қойил қолдирди.

Кўкда табиатнинг бизга ҳалигача маълум бўлмаган ажойиботлари жуда кўпки, уларни ердан туриб ўрганиш мумкин эмас эди. Шу сабабли фазо «сир»ларини тўла ўрганиш учун ҳар қачонгидан мураккаб асбоб-ускуналар билан жиҳозланган космик кема яратилиши зарур эди. Бунга ҳам эришилди. Космик кемамиз кўкда парвоз этиб юриб бизга осмон табиати «сир»ларини маълум қилмоқда. Илмий тадқиқод ишларимизнинг ривож топишида катта роль ўйнаётир.

Космик кемада келажакда одамларнинг ҳам учиши кўзда тутилади. Натижада биз бошқа мамлакат олимларига қараганда табиатни янада кенг ва янада мукаммалроқ ўрганиш имкониятига эга бўламиз. Совет олимларининг қўлга киритган улкан ютуғи ҳам шунда-да!

Жонажон партия ва ҳукуматимиз совет фанининг ривожи учун жуда катта шарт-шароитлар яратиб берган. Муваффақиятларимизни буйсиз тасаввур этолмаймиз.

Убай ОРИПОВ,

Ўзбекистон Фанлар академияси ядро физикаси институтининг директори, физика-математика фанлари доктори, профессор.

Фан оламида яна бир ютуқ

ОҲАНГАРОН, **(Телефон орқали олинди).** Шаҳарнинг шахтёрлари, энергетиклари, транспортчилари, бинокорлари ва бошқа меҳнаткашлари совет космик кемасининг фазога учирилганлиги ҳақидаги хабарни шод-ҳуррамлик билан кутиб олдилар. Шу муносабат билан шахта, разрезлар, қурилиш бошқармаларида суҳбатлар ўтказилмоқда.

Агитаторлар меҳнаткашлар ўртасида совет космик кемасининг фазога муваффақиятли учирилганлиги, совет ишчи, инженер-техниклари ва олимларининг фан оламидаги бу янги ютуқлари, совет халқининг тинчлик учун олиб бораётган курашлари, тўрт буюк давлат бошлиқларининг юксак доирадаги кенгаши ҳақида қизиқарли суҳбатлар ўтказмоқдалар.

«Узбекуголь» комбинатининг бош инженери ўртоқ Александр Семенович Бостонов қуйидагиларни билдирди:

— Совет фани яна катта, янги ютуққа эришди. Империалистик давлатлар янги уруш бошлаш йўлида қабиҳ жиноятлардан ҳали қайтмаётган, совет осмонида жосуслик ва иғвогарлик қилаётган бир вақтда совет олимлари Ернинг 4,5 тоннадан ортиқ кема-йўлдошини учирдилар. Бу йўлдош илгариги учирилган йўлдошларга нисбатан катта фарқ қилади. Биз тинчлик йўлида ижодий меҳнат қилаётирмиз. Биз ўз меҳнатларимиз билан империалистларнинг ҳар қандай ёвуз ниятларига қақшатғич зарба берамиз.

Кўмир разрези бошлиғи ўртоқ Суслов разрез кончиларининг космик ракета учирилган кунни ярим йиллик планни ортиғи билан бажариб, пландан ташқари 15 минг тонна кўмир жўнатиш билан нишонлаётганини билдирди.

9-шахта кончилари совет олимлари эришган бу ютуққа май ойида пландан ташқари 3 минг тонна кўмир қазиб чиқариш билан ҳисса қўшишга аҳд қилдилар.

Оҳангарон шаҳрининг бошқа корхоналарида ҳам ана шундай митинглар бўлиб ўтмоқда. Корхона коллективлари Ленин меҳнат вахтасида туриб ишлашни давом эттириш мақсадида, социалистик мусобақани янада авж олдириб юбордилар.

Олимларимизга минг офарин

Якшанба, дам олиш куни эди. Мен ўз одатим бўйича анча эрта турдим. Деразаларни очиб қўйган эдим, уй ичи май ойининг оромбахш шабодаси билан тўлди. Сўнг радио включателини бурадим, унда шундай бир хушхабар эшиттирмоқда эдики, мен ҳаяжонимни босиб туролмадим.

Совет олимларининг фан ва техникани ривожлантириш йўлида ижодий изланишлари ва 4,5 тоннадан ортиқ совет космик ракетасининг учирилганлиги совет кишиларининг тинчлик учун тинмай курашаётганлигини яна бир бор исботлайди.

Биз, совет кишилари шу билан фахрланамизки, социалистик давлатимиз бошқа давлатлар осмонига разведка қилиш учун самолётлар юбормайди, балки тинчлик символи— космик кемаси учиради. Мен заводимизнинг барча коллективи номидан совет олимлари ва инженер-техник ходимларига чин қалбимдан ташаккур айтаман.

Х. ТЎЛАГАНОВ,

Янгийўл ёғ заводининг ишчиси.

Техникамизнинг яна бир улкан ютуғи

Фазога яна бир совет космик ракетаси учирилди. Бу сафаргиси оддий ракеталардан эмас. Космик ракета йўлдош-кемани манзилга етказди, ҳозир у айланиб юрипти.

Бу кашфиёт келгусида инсонни Ойга олиб чиқади, коинот сирларини тағин ҳам чуқурроқ ўрганишимизда муҳим восита бўлиб хизмат қилади. Шу туфайли совет кишилари техникамизнинг бу улкан ютуғи ҳақидаги хушхабарни фахрланиш ҳислари билан кутиб олдилар.

Фазога учирилган совет космик ракета кемаси техникамизнинг улкан ютуғи бўлибгина қолмай, айни вақтда совет кишиларининг тинчлик учун курашининг ёрқин далили ҳамдир. Бу ракетага инсониятга коинот ҳақида янги маълумотлар берувчи ҳозирги замоннинг энг мураккаб техника аппаратлари ўрнатилган.

Қўлга киритилган бу катта муваффақият биз ижодкорлар илҳомига илҳом қўшади. Тошкент телевизион студияси ижодий коллективи Ер билан планеталарни бир-бирига боғловчи бу ракетага бағишланган телевизион эшиттиришларни тайёрлаб, уларни мазмунли ва қизиқарли қилишга ҳаракат қилади.

Ишонамизки, совет олимлари бундан кейин ҳам ракеталарни такомиллаштира бориб, инсон ақли бовар қилмайдиган мўъжизалар яратадилар. Ракеталар ижодкорларига уларнинг энг олижаноб, жаҳоншумул ишларида катта муваффақиятлар тилаймиз.

Б. ХЎЖАЕВ,

Тошкент телевизион студиясининг старший режиссёри.

Совет космик йўлдош кемасининг учирилганлиги тўғрисидаги хабарни областимиз меҳнаткашлари зўр хурсандчилик билан кутиб олдилар. Она Ватанимизда учирилган бу космик кема бутун дунё осмонида айланиб юрибди. Унинг сигнали ҳамма ерда баралла эшитилмоқда. Суратда: Тошкент «Подъёмник» заводи темирчилик цехининг мастери ўртоқ А. И. Кучер бир группа ишчиларга космик кеманинг учирилганлиги тўғрисида ТАСС ахборотини ўқиб эшитдирмоқда.

А. Палехов фотоси.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР, ҲАР ТУП ҒЎЗАНИ МЕҲР БИЛАН ПАРВАРИШ ҚИЛАЙЛИК!

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида ғўза парвариши кун сайин авж олдирилмоқда. Суратда: (чапдан) 3-бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анвар Эгамназаров ва бригада механизатори Юрий Ходирев ўртоқлар ғўза парваришининг сифатини текшириб кўрмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

☆ ☆

ҒЎЗАНГИЗНИ БОҚИНГ

(ҚИШЛОҚ МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР)

Ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан пахтадан йил сайин мўл ҳосил етиштириб, областимиз шуҳратига шуҳрат қўшаётган пахтакорлар Янгиер шаҳрининг хўжаликларида ҳам жуда кўп. «Дружба» совхозидаги 6-бригаданинг тюпкочи звено бошлиғи Шодмонқул ака Расулбердиев мана шундай пахтакорлардан. Газетхон ўртоқ **А. Турсунбоев** «Дружба» совхозидан юборган бир хабарида Шодмонқул аканинг шу кунлардаги ишлари ҳақида ҳикоя қилади. Бу йил, деб ёзади у, ўртоқ Расулбердиев бошлиқ звено аъзолари 40 гектар майдонни ташкил қилган кўл ўртасидан зовур ўтказдилар. Натижада бу майдонга чигит экиш имконияти туғилди. Шу йўл билан звено экин майдонини 90 гектарга етказди. Ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил етиштиришга қарор қилинди. Ҳозирги кунда ўн беш йиллик иш тажрибасига эга бўлган механизатор ўртоқ Расулбердиев звеносидаги тўққиз азамат билан ғўза қатор ораларига сифатли ишлов бераётир.

Шу шаҳарнинг 3-«Боёвут» совхозидан ва «Коммунизм» колхозидан **Я. Исмоилов, И. Умматов** ўртоқлар хабар юборишган. Хабарда айтилишича ҳар иккала хўжаликда ғўза парвариши қизғин бормоқда. Илғор бригадалар биринчи парваришни сифатли тугаллаб, иккинчи парваришни бошлаб юбордилар.

— 2-«Далварзин» совхозининг 5-бўлимида, — деб ёзишган газетхонлардан **И. Нишонқулов** ва **Ё. Ҳасанов** ўртоқлар,—ғўзани эрта озиқлантиришга катта эътибор берилаётир. Пахтакорлар 1004 гектар ерга режа сими тортиб чигит экан эдилар. Улар гектар бошига 30 центнердан ҳосил кўтариш мақсадида ғўза парваришини кундан-кунга кучайтирмоқдалар. Ғўзага икки томонлама кетмонсиз ишлов берилаётир.

Газетхонлардан **Ж. Қураматов, Т. Алиқулов, П. Тожиев** ўртоқлар Юқори Чирчиқ районидаги Сталин номли, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли ва Куйбишев номли колхозлардан қуйидаги мазмунда хабар юборганлар: Нурмамат Имомов, Мисрали Ортиқов ва П. Раҳмонов ўртоқлар бошлиқ бригадалар ғўза парваришида олдинги сафларда бормоқдалар. Куйбишев номли колхознинг тажрибали бригадири ўртоқ П. Раҳмонов бригада аъзоларининг ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун олиб бораётган курашларига моҳирлик билан бошчилик қилмоқда. Ўтган йили бригадада ҳар гектар ердан 37 центнердан ҳосил олинган эди. Бу йилги иш ҳам чакки эмас. Иккинчи парвариш бошланди.

Оққўрғон районидаги Ленин номли, Жданов номли колхозларда мўл ҳосил тараддуди кўрилаётир. Пахтакорлар механизациядан кенг фойдаланиб, ғўзага икки томонлама ишлов беришни кун сайин қизитмоқдалар. Ленин номли колхознинг ўртоқ Ўскан Юсупов бошлиқ бригадасида чигит экиш қисқа муддат ичида тамомланган эди. Бригада аъзолари чигит униб чиқиши билан парваришни бошлаб юбордилар. Шу кунгача 200 гектар майдондаги ғўзанинг ҳаммасига бир марта комплекс ишлов берилиб, иккинчи парвариш бошлаб юборилди. **Ҳ. Аҳмедов** ва **Н. Мадаминов** ўртоқлар шу ҳақда редакциямизга хабар юборганлар.

Оржоникидзе районидаги Навоий номли, Хрушчев номли ва «Сталинград» колхозларидан ҳам хабарлар олинди. Бу хабарларнинг авторлари **С. Мирзалиев, Д. Нўъмонов** ўртоқлар колхоз аъзоларининг пахта ҳосилдорлигини ошириш юзасидан катта мажбуриятлар олганликлари, шу кунларда уни бажариш учун якдиллик билан ишлаётганликлари, сабзавотчи бригадаларда ҳам иш қизғинлиги ҳақида ҳикоя қиладилар. **К. Довурбоев, Т. Имомов** ўртоқларнинг Чиноз районидаги «Қизил Октябрь», «XXI партсъезд» ва Навоий номли колхозлардан юборган хабарларида ҳам пахтакорларнинг шу кунлардаги фидокорона меҳнатлари ҳақида ҳикоя қилинади.

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозида ҳам ғўза парвариши уюшқоқлик билан бораётганлиги ҳақида хабарлар олинди. **Л. Азаматов** ва **Б. Мирзааҳмедов** ўртоқларнинг ёзишларича бу колхозда мўл ҳосил учун курашга механизаторлар бошчилик қилмоқдалар. Улар ғўзани узунаси ва кўндалангига сифатли ишлов бериб, ғўзаларнинг соғлом ривожланишини таъминламоқдалар.

«УРТЎҚМОҚ» ГУЛИСТОН РАЙОНИДА

РАИС БАҲОНА АХТАРМОҚДА

Қимирлаган қир ошар дегандай «Уртўқмоқ» йўл юриб, йўл юрса ҳам мўл юриб Гулистон районидаги «Москва» колхозига етиб борди. Бу қишлоқ илгаригидан ҳам обод ва кўркам бўлиб кетибди. Кейинги бир йил ичида ҳашаматли мактаб биноси, бир қанча турар жой бинолари қад кўтарибди. Ям-яшил дарахтлар қишлоқнинг ҳуснига ҳусн қўшибди. Ўтган йили 700 гектар ерга чигит экан бу колхоз бу йил энг йирик хўжаликлардан бирига айланибди. Мичурин номли, «8-Март» колхозлари «Москва» колхозига бирлашиб, унинг пахта майдони 1900 гектарга етибди.

Мана колхоз идораси. Бу ерда раҳбарлар йўқ. 14 километр наридаги Мичурин участкасига, тушда мажлис ўтказиш учун кетишган экан. «Уртўқмоқ» ҳам ўша томонга йўл олди. Мирзачўлдан Янгиовул томонга кетадиган йўлга қайрилган ҳам эдики, унинг кўзи ям-яшил маккажўхоризорга тушди. Квадрат-уялаб экилган бу маккажўхори барқ уриб ўсмоқда. Илгари маккажўхори деса кайфи учиб кетадиган бу колхоз раҳбарларининг шу ишлари уларда катта ўзгариш бўлганини, маккажўхорига ихлос қўябошлаганликларини кўрсатиб турарди.

«Уртўқмоқ» колхознинг ўртоқ Тошбой Ҳусанов бошлиқ участкасига етиб келганида бирдан авзойи бузилиб кетди. 525 гектар ерга чигит экилган. Шундан ҳозиргача 100 гектарча ердаги ғўза ягана, 300 гектарча ердаги ғўза культивация қилинибди. Ишлар жуда суст. Одамлар ишга тўла сафарбар қилинмаган. Тракторлар эса наридан-бери ишлаб турибди. Универсалчи Сафарали Қодирқулов бир кунда узунасига 12 гектар ўрнига аранг 4—5 гектар ердаги ғўзани культивация қиляпти. «Уртўқмоқ» участка агрономи ўртоқ Холмурот Раҳмонов билан суҳбатлаша бошлади. Маълум бўлишича бу ердаги 11 трактордан 7 тасига культиватор осилган.

Бу участкада тажрибали тракторчилардан уч киши бор экан, холос.

— График бўйича бир кунда участкада қанча иш қилиниши керак? — сўради «Уртўқмоқ».

— График ҳали берилгани йўқ,— деди агроном.

Бу жавобдан энсаси қотган «Уртўқмоқ» ўртоқ Омон Қўшбеков бошлиқ бригада даласига ўтди. Бу ерда ҳам ғўзанинг авжи паст, чигит униб чиқмаган ола ерлар кўп.

— Синглим, — деди «Уртўқмоқ» бир аёлга, — норма қанча, бир кунда қанча ердаги ғўзани ягана қилишингиз керак.

— Билмайман.

— Нега билмайсиз? 30 сотих денг, 30 сотих, — деди агроном.

«Уртўқмоқ» колхознинг яна бир қанча бригадаларини айланиб кўрди. Қаерга борса шу хилдаги фактларга дуч келар эди. Идорадан олинган маълумотларга қараганда колхозда 32 та универсал бор. Шундан 30 тасига культиватор осилган. Лекин бу маълумотга ишониш қийин. Фақат ўртоқ Тошбой Ҳусанов бошлиқ участканинг ўзидан тўртта универсалга культиватор осилмаган.

Тушга яқин «Уртўқмоқ» колхоз раиси ўртоқ Мурод Мирзаев билан йўлда учрашиб қолди. Ўртоқ Мирзаев, ҳозир ишлар жуда тиқилинчлиги ғўза парваришини тезлатиш кераклиги ҳақида гапира кетди.

— Ғўзалар яхши авж олмай турибди. Шу топда тезда культивация қилиб, ерлар қизитилмаса ғўза илдиз касалига йўлиқиб қолиши мумкин.

— Бунинг учун қандай чоралар кўрилаяпти?

— Ҳамма чораларни кўраяпмиз.

— Колхозчиларнинг яхшироқ ишлашлари учун далада иссиқ овқат ташкил қилинганми?

— Қилинган, қилинган, сувни бакка солиб яхшилаб қайнатиб, чой тайёрлаб бериб турибмиз.

— График бўйича бир кунда колхозда қанча иш бажарилиши керак?

— График бўйича дедингизми? Агар керак бўлса секретарга ёздириб бераман ёки телефонда айтиб беришим мумкин.

— Секретарингизда график йўқ экан. У билан гаплашдик, — деди «Уртўқмоқ».

— Ие нега, бўлиши керак, ҳа қуриб кеткур-э, у киссамда бўлса керак. Ие чўнтакдаям йўқ. Аммо лекин бригадаларга берилган, берилган бўлиши керак... Биз бунақа нарсаларни моменталний етказамиз.

— Колхозда неча механизатор бор?

— 70 киши.

— Шулардан механизаторлар етишмаётган участкаларга юборилса бўлмайдими? Раис бир дам жим қолгач. — Шунақа қилсак ҳам бўлар-кан, — деб қўйди.

— Ғўзанинг биринчи парвариши колхоз бўйича қачон тамом бўлиши керак?

— Область кенгашида 12 майда тамомланиши керак, дейилган. Обҳаво ноқулай бўлгани учун райкомда 15-да тамомлаш керак дейилди. Биз чамамда 18 ларда тамомласак керак.

Колхоз бўйича 1900 гектар ғўзадан энди 875 гектари ягана бўлибди. Бир кунда 70 гектар ғўза ягана қилинаяпти. Агар иш шу суръат билан борса раис айтган 18 гача яна 210 гектар ердаги ғўзани ягана қилиш мумкин.

— Ишнинг энди ярми бажарилибди. Қолган уч кунда қандай қилиб шунча ишни эплаш мумкин.

— Бажариб юборамиз, қўймаймиз. Ахир мен «Москва» колхозида неча йил раис бўлиб, фақат икки йил план бажармаганман, холос. Аммо лекин у кичиккина, ширингина колхоз эди, — деб қўйди пировардида Мирзаев.

Афтидан колхоз раиси ўртоқ Мирзаев бу гигант колхозни ҳали ҳам кичиккина, ширингина колхоз деб ўйлаб иш қилаётганга ўхшайди. Ишнинг миқёси кенгайиб кетганини, ҳали катта қийинчиликларни енгиш лозимлигини, энди ишга пухта ва аниқ раҳбарлик қилиш зарурлигини ҳисобга олмаётганга ўхшайди.

— Юк оғир ўртоқ Мирзаев, отни шунга қараб қамчилаш ва сал тер тўкиш керак, — деди «Уртўқмоқ» пировардида ва бошқа районга ўтиб кетди.

«Уртўқмоқ»нинг ҳамроҳлари: «Тошкент ҳақиқати» мухбири.

Б. ХАЛИЛОВ.

Гулистон районидаги «Коммунизм учун» газетасининг редактори

В. ШОДМОНОВ.

Биринчи парвариш тугалланди

ЎРТА ЧИРЧИҚ. Ленин номли колхознинг ўртоқ Рўзибой Зикиряев бошлиқ бригадаси аъзолари 101 гектар ердан 27 центнердан ҳосил етиштириш мақсадида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Шу кунгача чигитни бир текисда ундириб олиш ва ғўза парваришини кучайтириш юзасидан бир қанча тадбирлар муваффақиятли амалга оширилди. Натижада культивация, озиқлантириш ва яганалаш сингари ишлар муваффақиятли ўтказилиб, биринчи парвариш муддатидан илгари тугалланди. Энди бригада аъзолари ғўзага иккинчи марта комплекс ишлов беришга ҳозирлик кўрмоқда.

Н. БАРҚАШЕВ.

СОВХОЗДА БИРИНЧИ БЎЛИБ

Бу йил бригадамизда пахта майдони анча кенгайди. 215 гектар ерга чигит квадрат-уялаб экилди. Чигитни бир текисда ундириб олишга эришган бригадамизнинг комсомол-ёшлари ғўза қатор ораларини ишлашни ҳар томонлама кучайтириб юбордилар. Бизда ҳамма иш мусобақа асосида олиб борилмоқда. Собир Абдукаримов, Александр Богданов, Абдурашид Абдурафиев каби универсалчиларимиз ҳар бир кундан унумли фойдаланиб, 10—15 гектар ернинг ғўзасини культивация қилмоқдалар.

Универсалчиларимизнинг самарали меҳнати яхши натижа бермоқда. Биз ғўзанинг дастлабки парваришини совхозда биринчи бўлиб муваффақиятли тамомладик.

Бригадамизнинг аъзолари қатор ораларини сифатли ишлаб ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун астойдил курашмоқдалар.

С. ҲАЙИТҚЎЗИЕВ,

«Оққўрғон» совхози комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи.

ОЛТИМИНГЧИЛАР

Ўтган қишлоқ хўжалик йилида ўз боқимидаги сигирлардан кўплаб сут соғиб олишга эришган областимизнинг донгдор хотин-қизлари шу йилнинг бошида область чорвадорлари кенгашида қатнашиб, зиммаларига янада оширилган мажбуриятлар олган эдилар.

Сўзлари билан ишлари бир бўлган анашу илғор сут соғувчилар ўз аҳдларининг уддасидан чиқиш мақсадида фермаларда астойдил меҳнат қилишаяпти. Улар ўз боқимларидаги сигирларини тўйдириб озиқлантириб, яхши парвариш қилиб бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўра кўпроқ сут соғиб олишга эришмоқдалар.

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг аъзоси ўртоқ Квон Розани ким танимайди дейсиз. Ўтган йили у ҳар бир сигирдан 5 ярим минг литрдан ошириб сут соғиб олишга эришган эди. Бу йил эса у ҳар бир сигирдан 6 минг литрдан сут соғиб оламан, деб кўпчиликни ишонтирган. Квон Роза ҳозиргача 15 сигирнинг ҳар биридан 2315 литрдан сут соғиб олди.

Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг донгдор сут соғувчиси ўртоқ Зўҳра Комилова 20 сигирнинг ҳар биридан шу кунгача 1909 литрдан, Калинин районидаги Карл Маркс номли колхознинг аъзоси ўртоқ Бўринисо Исхоқова 15 сигирнинг ҳар биридан 1851 килограммдан, Чиноз районидаги 4-«Вревский» совхозининг ишчиси ўртоқ Минавар Нурматова 20 бош сигирнинг ҳар биридан 1703 килограммдан сут соғиб олишга эришдилар.

Областимизда 6 минг килограммчилар сафи кенгайиб бормоқда. Илғорларнинг бой тажрибаларидан ўрганиб, зоотехника қоидаларига амал қилиб ишлаётган ўнлаб сут соғувчилар ҳозирнинг ўзидаёқ зиммаларига олган мажбуриятларининг учдан бир қисмини бажариб қўйдилар. Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг сут соғувчиси ўртоқ Анорхон Назарова 16 сигирнинг ҳар биридан 1438 килограммдан, 4-«Вревский» совхозининг ишчиси ўртоқ Бувойша Абдухонова 21 сигирнинг ҳар биридан 1273 литрдан сут соғиб олди.

Область районларида ғўза парваришининг бориши тўғрисида 1960 йил 17 майгача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Яганалаш	Культивация: узунасига	Культивация: кўндалангига	Озиқлантириш
Қуйи Чирчиқ	100,0	98,2	105,2	90,5
Юқори Чирчиқ	89,4	75,1	94,1	69,3
Ўрта Чирчиқ	83,3	79,7	96,3	87,4
Бекобод	82,7	79,2	96,1	76,4
Сирдарё	76,4	60,5	87,3	77,2
Гулистон	72,7	33,8	97,5	55,7
Оққўрғон	70,6	64,6	94,7	89,9
Чиноз	65,5	100,0	82,2	70,8
Янгийўл	64,2	68,3	95,4	74,8
Оржоникидзе	61,7	65,2	69,5	53,5
Янгиер шаҳри	58,7	62,1	80,2	71,3
Бўка	51,6	38,6	100,2	88,8
Пискент	43,8	38,7	107,5	82,1
Жами	69,9	61,8	85,3	75,0

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТИ ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА НОВАТОРЛАРИНИНГ ИККИНЧИ СЪЕЗДИГА

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИНИНГ БАЙРОҚДОРЛАРИ

Ҳамкорликда

Институтимиз инженер-конструкторлари Сталин мукофоти лауреати, конструктор Л. М. Розенблюм бошчилигида Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи коллективи билан ҳамкорликда юқори иш унумига эга бўлган пахта ва кўсак териш машиналари яратиш устида иш олиб бораётган эдилар.

Ниҳоят АНТХ-1,2 пахта териш ва АНТК-2,4 кўсак териш машиналари яратилди. Ҳар иккала машинада ҳам ишчи аппаратлар ДТ-24—38 тракторига ўрнатилади. Бу, қишлоқ хўжалигидаги трактор паркидан унумли фойдаланиш имконини беради. АНТХ-1,2 пахта териш машинасининг агротехника кўрсаткичлари ҳам юқори. У вертикаль-шпинделли бўлиб, ҳосилнинг 95-96 процентини териб олиш имконини беради, сифати ҳам ёмон бўлмайди. Янги машинанинг ишчи органлари 60х60 схемасида экилган пахтани теришга мослаштирилган.

Кўсак териш машинасига келсак, у бир йўла тўрт қатордаги ярим очилган ва очилмаган кўсакларни теришга мўлжалланган. Унинг ишчи аппаратлари вертикаль ҳолатда жойлаштирилган бўлиб, кўсакларни юлишга сарфланадиган куч ғўзапояга горизонтал йўналтирилади.

Янги машиналарнинг яна бир афзаллиги шундаки, улар осонлик билан янги ишга мослаштирилади. АНТХ-1,2 машинасини икки киши бир соат мобайнида ишчи аппаратларини алмаштириб АНТК-2,4 машинасига айлантириши мумкин.

Миришкор пахтакорларимизнинг оғирини енгил қиладиган ана шу машиналарни яратишда А. А. Вахрамеев, А. Қопланов, А. Д. Глушченко каби талантли конструкторларимиз сидқидилдан ишладилар. Ёш инженер А. Д. Глушченко ишчи аппаратларнинг иш шароитини яхшиловчи янги таклиф киритди. Эндиликда ишчи аппаратлар эксцентрик механизм ёрдамида бешта пружинага осилади.

Пахта ва кўсак терувчи янги машиналар дастлабки синовдан муваффақиятли ўтди. Улар пахта йиғим-терим кампаниясида давлат имтиҳонидан ўтказилгандан сўнг кўплаб ишлаб чиқарила бошлайди.

Э. ЭРГАШЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси механика институтининг инженери.

Суратда: Ўзбекистон саноати инженер-техник ходимлари ва новаторлари II съездининг делегатлари (чапдан) Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси К. Баҳромхўжаева, коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи В. Пидинова, «Ташсельмаш» заводининг донгдор рационализатори П. Маҳров ва коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи Б. Палацкий ўртоқлар.

В. Салов фотоси.

Асосий масала

Меҳнат унумдорлиги халқ хўжалигимизни ривожлантириш, Ватанимиз куч-қудратини тағин ҳам юксалтиришда асосий омиллардан бири ҳисобланади. Шунинг учун ҳам доҳимиз В. И. Ленин, меҳнат унумдорлиги янги жамиятнинг ғалаба қилиши учун энг муҳим ва энг ҳал қилувчи шартдир, деган эди.

Саноатимиз, техникамиз шунчалик тараққий этдики, энди бемалол ишлаб чиқариш циклини автоматлаштириш, автомат цех ва заводлар барпо қилиш мумкин.

Илғор корхоналар иш тажрибалари комплекс механизация ва автоматлашнинг афзалликларини яққол ифодалаб бераётир. Ҳозир олимларимиз ва инженер-техник ходимларимиз ўзларининг барча куч ва билимларини оғир ва кўп меҳнат талаб қиладиган жараёнларни механизациялашга қаратишлари лозим. Кон-руда саноати ана шундай кўп меҳнат талаб қиладиган тармоқлардан биридир.

Кейинги йилларда мамлакатимизнинг кўмир ва руда саноатида ишлаб чиқариш процессларини автоматлаштириш соҳасида кўпгина ишлар қилинди. Чунончи, Луганск Халқ хўжалиги кенгашига қарашли 50 та шахтада ер устидаги вагонеткаларни алмаштириш тўла автоматлаштирилган. Шунингдек, 169 та асосий вентилятор, шахтадаги сувни ташқарига чиқариб берадиган 120 та иншоот ва 184 та узлуксиз транспортер лебедкаси автоматлаштирилган.

«Куйбишевуголь» трестига қарашли 13-шахтада 50 дан ортиқ кўзғолмас электромеханик иншоот масофадан автоматик равишда бошқарилмоқда. Шунинг учун ҳам бу хўжаликлар йилига миллион-миллион сўмлаб маблағ тежаб қолаётирлар. Бу шубҳасиз механизация шарофатидир.

Лекин илғор корхоналар эришаётган ютуқларга иқтисодий районимизда етарли аҳамият берилмаётир. Фикримизнинг исботи учун қуйидаги фактларни келтирамиз. «Ўзбекуголь» комбинатига қарашли кўмир разрезида ишлаб турган оз кучланишли автомат насосни ҳисобга олмаганда, иқтисодий районимизда кон-руда саноатидаги оғир ва кўп меҳнат талаб қиладиган процессларни механизациялаш соҳасида ҳеч қандай тадбир амалга оширилгани йўқ.

Буни қарангки, Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатидек катта даргоҳда тўла автоматлаштирилган процессни кундуз куни чироқ ёқиб ҳам топиб бўлмайди. Ваҳоланки, иқтисодий районимизда қатор процессларни автоматлаштириш ва тўла механизациялаш учун зарур асбоб-ускуналар мавжуд.

Дастлабки ҳисоблар шуни кўрсатадики, шу комбинатга қарашли карьерларда ва Оҳангарон кўмир разрезида темир йўлни механизациялаш вагонларнинг бекор туриб қолиш муддатини 15—20 процент қисқартиш, шунингдек 90 ишчини оғир қўл меҳнатидан халос қилиш ва йилига 700 минг сўм маблағни тежаб қолиш имконини беради. Бироқ ана шу муҳим тадбир ниҳоят сусткашлик билан амалга оширилаётир.

Шу кеча-кундузда Оҳангарон кўмир разрези ва 9-шахтадаги конвейерлар ҳаракатини назорат қилиб туриш учун ҳар бир конвейерга бир киши биркитилган. Агар «Коркинуголь» трестига қарашли кўмир разрезларида автоматик равишда бошқарилаётган ленталик транспортерлар бу ерда ҳам жорий қилинганда, мавжуд конвейерлар ҳаракатини фақат бир киши назорат қилиб тура олар эди.

Маълумки, пармалаш — кон-руда саноатида энг оғир ишлардан бири ҳисобланади. Шунинг учун ҳам масофадан автоматик равишда бошқариладиган пармалаш станоклари яратиш шу куннинг асосий масаласи бўлиб қолаётир. Республикамиз илмий-текшириш муассасалари ходимлари Қозоғистон ССР Фанлар академияси коллективи томонидан яратилган масофадан автоматик равишда бошқарилувчи термобур станогини Олтинтопган комбинати карьерларида ҳам қўлланиш масаласи устида иш олиб бормоқдалар.

Шубҳа йўқки, Ўзбекистон тоғ саноати ходимлари етти йилликнинг асосий масалаларидан бири— кўмир ва руда қазишдаги оғир ва кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш ва автоматлаштиришга астойдил киришадилар.

Н. СОАТОВ,
Н. СЕЙНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тоғ бўлимининг илмий ходимлари.

БАХТ КАЛИДИ

Йигит илк марта цех остонасидан
Кирди-ю, қувончи тўлди дилига.
Эзгу ниятининг нишонасидай
Гайка калидини олди қўлига.
Мотор муруватларини бураб ёш ўғлон
Қулоқ солар цехнинг жўшқин сасига.
Пўлат калид билан бахтига шу он
Дарвоза очгани келмас эсига.

Ғуломжон ИСМОИЛОВ.

Ютуқларимиз гарови

Биз металл хўжалигимизнинг асоси, у пахта териш машиналари, тракторлар, культиваторлар, автомат асбоб-ускуналар, поток линиялар эканлигини яхши тушунамиз. Шунинг учун ҳам зиммамизга пўлат эритиш бўйича етти йилликнинг охирига мўлжалланган даражага 1962 йилдаёқ, прокат ишлаб чиқариш бўйича эса 1963 йилда эришиш мажбуриятини олдик. Ютуқларимиз аҳдимиз қатъийлигининг шоҳидидир.

Ижодкор коллективимиз I квартал планини муддатидан анча олдин бажариб, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8,3 процент кўп ялпи маҳсулот тайёрлади. Шунингдек, 4 ойлик топшириқ ҳам бир неча кун илгари тўла адо этилиб, пландагидан ташқари бир неча юз тонна пўлат ва прокат тайёрланди.

Биз Ленин меҳнат вахтасида туриб ишлаб, уч ой мобайнида 564 тонна металл, 536 тонна мазут ва 2 миллион 923 минг киловатт соат электр қувватини тежаб қолдик. Доҳимиз туғилган куннинг 90 йиллигида эса тежаб қолинган хомашё, ёқилғи ва электр қуввати ҳисобига маҳсулот бердик.

Хўш, бизнинг ана шундай катта муваффақиятларга эришишимизнинг боиси нимада, калиди қаерда? Ютуқларимиз калиди ўз қўлимизда. Ахир корхона шуҳратига шуҳрат қўшадиган ҳам, унинг обрўсини ерга урадиган ҳам ўзимиз-ку!

Ҳозир корхонамизда шундай ватанпарвар ташаббускорлар, рационализатор ва ихтирочилар борки, улар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Биз улуғ мақсад йўлида меҳнат қилаётирмиз. Шунинг учун ҳам коллективимизнинг ҳар бир аъзоси қайси цех, қайси участкада ишлашидан қатъий назар, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини оширишга сидқидилдан киришган. Буни шундан ҳам кўриш мумкинки, ўтган йилнинг биринчи кварталида ҳаммаси бўлиб 91 та таклиф тушган бўлса, бу йил ижодкор рационализатор ва ихтирочиларимиз 184 та таклиф тақдим этдилар. Шулардан 80 га яқини ишлаб чиқаришга жорий қилиниб, корхонамиз оладиган йиллик фойда 300 минг сўмга кўпайди. Ана шу рақамлар кучимизга-куч, ғайратимизга-ғайрат қўшмайди дейсизми?!

Мен биргина таклиф устида тўхтаб ўтмоқчиман. Аввал қуйилмаларни клетларга етказиб бериш қўл кучига асосланган бўлиб, ана шу иш билан 4 киши банд эди. Ижодкор мастеримиз ўртоқ Петров ана шу жараённи тўла механизациялаштиришга муваффақ бўлди. Натижада 4 ишчи бошқа участкага ўтказилиб, йиллик фойдамиз 93834 сўмга кўпайди.

Шу нарса қувончлики, В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводида ўртоқ Петровга ўхшаган меҳнатсевар, ижодкор кишиларни кўплаб учратасиз. Мартен цехининг слесари Мустафоев, вальцовкачи Овчаров, мастер Биденко, слесарь Додамуҳамедов ўртоқлар ва бошқа ўнлаб ихтирочилар шулар жумласидандир.

Ҳ. ҒАНИЕВ,
мартен цехи смена мастерининг ёрдамчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Илғор усулларни жорий қилайлик

Партиямиз XXI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми саноат корхоналари коллективлари олдига техникани янада тараққий эттириш ва шу йўл билан маҳсулот таннархини камайтириш ҳамда меҳнат унумдорлигини оширишдек шарафли вазифаларни қўйди. Буни машинасозлик корхоналарида муваффақиятли ҳал қилиш кўп жиҳатдан токарь ва фрезерчиларга боғлиқ. Чунки, саноат корхоналаридаги металл қирқувчи станокларнинг қарийб 25 процентини токарлик станоклари ташкил қилади.

Маълумки, машинасозлик корхоналарида деталларга механик ишлов бериш кўп меҳнат талаб қиладиган процесслардан ҳисобланади. Масалан, бизнинг заводимизда ишлаб чиқарилаётган турли-туман сеялкалар деталларини тайёрлашда 30 процентдан ортиқ иш токарлик станоклари ёрдамида бажарилади.

Тўғри, сўнгги йилларда аниқ қуйилмалар тайёрлаш, деталларни штамплаш усуллари тобора кенг жорий қилинаётир. Лекин қирқиш йўли билан деталь тайёрлаш ҳали ҳам асосий усуллардан бири бўлиб қолмоқда. Бу усулда фрезерлик ишларининг салмоғи каттадир. Масалан, Тошкент Халқ хўжалиги кенгашига қарашли корхоналарда фрезерлик ишлари ҳали ҳам 30 процентни ташкил қилади.

Юқоридагилардан шу нарса кўриниб турибдики, деталларга механик ишлов бериш ва пардозлаш процессларида янги илғор методларни кенг қўлланиш маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини оширишда катта аҳамиятга эга.

Хўш, бу прогрессив усуллар нималардан иборат? Аввало қирқиш усули билан деталь тайёрлашда вақтдан рационал фойдаланиш лозим. Бунинг учун эса биринчидан металл қирқишнинг жадал усулларини кенг жорий қилиш, қирқиш чуқурлигини ошириш, яъни детални бирйўла қалинроқ қирқишга эришиш лозим. Резец қирқиш станокларининг энг муҳим детали ҳисобланади. Резец қанчалик пишиқ ва олғир бўлса, шунчалик кўп деталь қирқилади. Ҳозир корхонамизда ишлаб турган қирқиш станоклари резецларининг қарийб 80 проценти махсус пластиналар билан таъминланган. Бу меҳнат унумдорлигини бирмунча ошириш имконини берди. Лекин мазкур пластиналар жуда камчил металдан тайёрланаётгани учун жуда қимматга тушади. Шунинг учун ҳам машинасозларимиз металлурглар билан ҳамкорликда пластиналар ўрнида арзон баҳо ва табиий сероб материаллардан фойдаланиш соҳасида тажриба ўтказдилар. Натижада пластина ўрнида минералокерамик материаллардан фойдаланила бошланади. Бу прогрессив метод Тошкентдаги экскаватор заводида кенг ёйилди. Корхонанинг ўнлаб токарлари янги усулда ишлаб, меҳнат унумдорлигини бирмунча оширишга муваффақ бўлдилар.

Меҳнат унумдорлигини оширишда пневмогидравлик асбоблар ва бошқа ускуналардан фойдаланиш ҳам муҳим аҳамиятга эга: Буни «Ташсельмаш» заводи мисолида яққол кўриш мумкин. У ердаги 320 та станокдан 200 га яқини қайта ускуналанди. Натижада ҳар бир станокка деталь ўрнатиш ва қисиш учун илгаригига қараганда 2-3 баравар кам вақт сарфланадиган бўлди. Бинобарин меҳнат унумдорлиги ҳам 30 процент ошди. Демак бизнинг ҳозирги кундаги асосий вазифаларимиздан бири пневматик ва гидравлик асбоб-ускуналарни кўплаб ишлаб чиқаришдан иборатдир.

Пневматик ва гидравлик ускуналар кўплаб деталь тайёрлашдагина қўл келиб, кам серияли деталлар ишлаб чиқаришда бунинг акси юз беради. Шунинг учун ҳам кам ишлаб чиқариладиган деталларни группа тарзида тайёрлаш методи жорий қилинаётир. Бу метод шундан иборатки, станоклар технологияси бир-бирига ўхшаш бўлган деталлар ишлаб чиқариш учун ихтисослаштирилади. Ана шу методнинг жорий қилиниши натижасида токарлик станоклари унумдорлиги 20—30 процент, револьвер станоклар иш унуми эса 40—50 процент ошди.

Ишлаб чиқаришда илғор усулларни кенг жорий қилиш—новаторлар, рационализатор ва ихтирочиларимизнинг шарафли бурчи. Уларга бу соҳада инженер-техник ходимлар ва конструкторлар яқиндан ёрдам кўрсатишлари керак.

В. СВИСТУНОВ,
«Узбексельмаш» заводининг бош технологи.

Бекободдаги цемент комбинатида реконструкция ишлари тугалланди. Суратда: янги печлар.

А. Дюлов фотоси.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

◆ Етти йилликнинг биринчи йилида областимиз саноат корхоналаридаги рационализаторлар 18.563 та таклиф билан чиқдилар. Уларнинг 10.672 таси ишлаб чиқаришга жорий қилиниб, 75 миллион 260 минг сўм маблағ тежаб қолинди.

◆ Тошкент Халқ хўжалиги кенгашига қарашли корхоналарда ўтган йилнинг ўзидаёқ 75 та поток линияси, 29 та конвейер ишга туширилиб, эскириб қолган 3.100 та асбоб-ускуна модернизация қилинди.

◆ Шу йилнинг биринчи кварталида Тошкент Совнархозига қарашли корхоналарда ҳаммаси бўлиб 2.971 та ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 615 та кўп таклиф жорий қилинди. Бу, йилига 17 миллион 996 минг сўм маблағ тежалади деган сўздир.

◆ Тошкент Совнархози оғир саноат бошқармасига қарашли корхоналарда ўтган уч ойда 15 та автомат ва яримавтомат, 19 та махсус ва агрегат станок ишга туширилиб, 80 та металл қирқувчи ва темирчилик пресс асбоб-ускунаси модернизация қилинди.

◆ Иқтисодий районимиз саноат корхоналари бўйича шу йилнинг биринчи кварталида меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 13,4 процент ошди.

◆ Тошкент тўқимачилик комбинати рационализатор ва ихтирочилари ўтган уч ойда йилига бир миллион 220 минг сўм маблағ тежаб қолиш имконини берадиган 260 га яқин таклиф тақдим этдилар.

ЧИНДАН ҲАМ ТИЛЛА

Тун яримдан оққан. Атроф сув қуйгандек. Майин шабода кўк либосга бурканган дарахтларни билинар-билинмас сийпаб эсмоқда. Узоқ-узоқларда булбулнинг хушовоз хониши-ю, чигирткаларнинг чириллаши эшитилади, холос. Ҳамма ширин уйқуда...

Фақат биргина уйда электр нури порлаб турибди. Унинг очиқ деразасидан тушаётган шуъла худди кўкдаги юлдузлар билан бахслашгандек ҳа деганда сўнмайди. Хонада енглари шимарилган, тимқора сочлари бироз тўзғиб, қошлари устига тушган ўспирин йигит чертеж столига ёпиштирилган бир тахта оқ қоғозга чизиқлар устига чизиқлар туширмоқда. Иши юришмаяпти шекилли, дам чизади, дам ўчиради.

Ажабо, хўроз иккинчи қичқиргани ҳам қулоғига кирмай, кечани бедор ўтказаётган ким бўлса экан. Бу — Тошкент темир йўл транспорти институтининг собиқ студенти — Тошкентдаги Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводи тепловоз-йиғув цехи бошлиғининг ўринбосари инженер Тилла Мирхаитов эди.

— Студентлик чоқларимда кечаси, айниқса ҳамма уйқуга кетганда мутолаа қилишни севардим. Ҳамон бу одатимни тарк этолмайман. Шу «айбим» учун кўпинча келинингиздан дакки ҳам еб тураман, — дейди Тилла ҳазиломуз.

Тилла Мирхаитов 1955 йилда институтни муваффақиятли тугаллаб, республикамиздаги ана шу отахон корхонага келди. У 15 йил ўқиган, олий маълумотли, дипломли инженер бўлишига қарамай, ишни мастерликдан бошлади.

Корхона коллективи ёш инженерни қучоқ очиб қарши олди. Малакали мастерлар, ишбилармон мутахассислар Тиллага «сен дипломли инженерсан», деб таъна қилиш ўрнига қўлларидан келганча ёрдам кўрсатишди. Унинг ҳақиқий инженер бўлиб етишишида ўз кучларини аямадилар. Тилла ишлаб чиқаришдаги биринчи устозлари старший мастер Виталий Николаевич Яковенко, мастер Андрей Дмитриевич Кругляковларнинг номини ҳали ҳам ҳурмат билан тилга олади.

Тендер цехида бир йилга яқин мастер бўлиб ишлаб, барча икир-чикирларни ипидан-игнасигача ўрганиб олган ёш инженер 1956 йилда ана шу цех бошлиғининг ўринбосари қилиб тайинланди.

1958 йилнинг охирларида корхонада паровоз ва вагонлар билан бир қаторда тепловозлар ҳам ремонт қилина бошланди. Ўтган йилнинг июнь ойидан эса корхона фақат тепловоз ремонт қилишга ўтди. Тепловоз-йиғув цехи заводдаги энг йирик ва асосий участкалардан бири бўлиб қолди. Завод маъмурияти ишда синалган ва етарли тажрибага эга бўлган Тилла Мирхаитовни ана шу масъулиятли участка бошлиғининг ўринбосари қилиб тайинлашни лозим топди.

Цехда турли миллат—ўзбек, рус, қозоқ, украин, озарбайжон вакилларидан ташкил топган 500 га яқин киши ишлайди. Улар бир оиладек, ҳамкорликда фидокорона меҳнат қилаётирлар. Шу йилнинг ўтган 4 ойи мобайнида 56 та ТЭ-3 маркали тепловознинг сифатли ремонтдан чиқарилганлиги бунинг яққол далилидир.

— Биз учинчи кварталдан бошлаб 7 соатлик иш кунига ўтамиз, — дейди Тилла.—Бунинг учун ҳозирдан бошлаб қизғин тайёргарлик кўраётирмиз. Амалдаги иш нормалари қайта кўриб чиқилди. Корхонамизда реконструкция ишлари авж олдириб юборилган. Шу йил тепловоз-йиғув цехи, секция ва трубаларни ремонт қиладиган бўлим, тепловоз ювиш цехи ишга туширилади. Биз қисқартирилган иш кунида ремонт қилинаётган тепловозлар сонини ҳозиргига нисбатан анча ошириш ва учинчи кварталда 54 та тепловозни ремонтдан чиқаришга аҳд қилганмиз.

Тепловоз ремонти паровозга нисбатан анча мураккаб. Битта контакт уланмай қолдими, «учар отни» қанча уринманг, барибир жилдира олмайсиз. Айниқса электр аппаратларини ремонт қилиш ниҳоят зийракликни талаб қилади. Шунинг учун ҳам ҳозир корхонада Тошкент темир йўл транспорти институти томонидан малака ошириш курси ташкил қилинди. Бунда тепловоз электр аппаратлари ва схемалари ўрганилмоқда. Тилла Мирхаитов ҳам бу курсда актив қатнашаётир. У доимо ўқиш, ўрганиш, техника билимини оширишга аҳд қилган. Кечалари уйқусини тарк қилиб, турли схемалар чизишининг боиси ҳам шунда.

Цех коллективи муомалада майин, ишда қаттиққўл раҳбарларини юракдан севадилар. Бирор маслаҳатлик иш чиқиб қолгудек бўлса, тўппа-тўғри унинг олдига келишади. Тилла ҳам иши бошидан ошиб ётган бўлишига қарамай, каттами-кичикми унга илтимос билан келган кишини хурсанд қилиб кузатади.

Ўзбек инженери ишдагина илғор бўлмай, шунингдек актив жамоатчи ҳамдир. У ана шу қадрдон коллектив томонидан 1957 йилда КПСС сафига қабул қилинди. Тилла икки йилдан буён завод партия комитетининг аъзоси.

— Чиндан ҳам тилла, ўринбосаримнинг исми жисмига монанд, — дейди цех бошлиғи Иван Федорович Вязимитдинов.

Тиллалар сафи кенгаяберсин. Бу техникамиз янада барқ уриб ривожланади, меҳнат енгиллашади демакдир. Ахир доно партиямиз, кадрлар олтин фондимиз, деб бекорга айтмаган-ку!

Ў. ҒОЗИЕВ.

Пойтахтимиздаги «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг қайси цехи, қайси участкасига кирманг, тўла қувват билан ишлаб турган автомат ва ярим автомат станокларни кўрасиз. Суратда: ана шу фабриканинг илғор ишчиларидан Н. Макаренко автомат станокни бошқараяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

АРМАН РАҚСЛАРИ

Свердлов номли концерт залида эртага Арманистон давлат рақс ансамблининг гастроль концертлари бошланади. Ўз сафига 50 санъаткорни бирлаштирган бу ансамблнинг тузилганига эндигина икки йил бўлди. Ансамбл составидаги санъаткорларнинг кўпчилиги хореография билим юртини тамомлаган ва бадиий ҳаваскорлар тўгаракаларидан етишиб чиққан энг яхши ёш ўйинчилардир.

Арманистон давлат рақс ансамблининг концерт программаси қисқа вақт ичида жуда ранг-баранг ва қизиқарли номерлар билан бойитилди. Бу лирик ва ҳазил рақсларда Арманистон ва Закавказье халқларининг қаҳрамонлик ишлари, меҳнат ва турмушлари ҳамда миллий хусусиятлари ифодаланади. Юқори малакали созандалардан иборат халқ чолғу асбоблари оркестри сизни жозибали ва ўйноқи арман куйлари билан таништиради.

Ўтган йил ансамбль Шимолий Кавказ, Болтиқ бўйи, Украина, Киев, Ленинград ва Москвада ўз гастролларини муваффақият билан ўтказди, тамошабинлар арман санъаткорларининг концертларига юқори баҳо бердилар.

Арманистонлик меҳмонлар пойтахтимиздаги М. Горький номли ва Тельман номли паркларда ҳам концерт берадилар.

П. ПОГОСЯН.

Оҳангарондаги қурилишлар

Ўзбекистон шахтёрларининг шаҳри — Оҳангаронда катта қурилиш ишлари олиб борилмоқда. Ҳувиллаб ётган жойларда янги уй-жой ва маданий-маиший муассаса бинолари қад кўтармоқда. Пролетарская, Октябрь ва Комсомол кўчаларида яқин кунларда ўнта уй фойдаланишга топширилди. Бу уйларга олтмиш беш оила кўчиб кирди.

Бу йил Оҳангарон бинокорлари 36 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топширадилар. Бу эса ўтган йилдагидан бир ярим баравар кўпдир.

Шаҳарда 520 ўқувчига мўлжалланган интернат-мактаб, меҳмонхона, туғруқхона, болалар боғчаси, ясли, шахтёрлар учун профилакторий, бир неча магазин қурилмоқда. (ЎзТАГ).

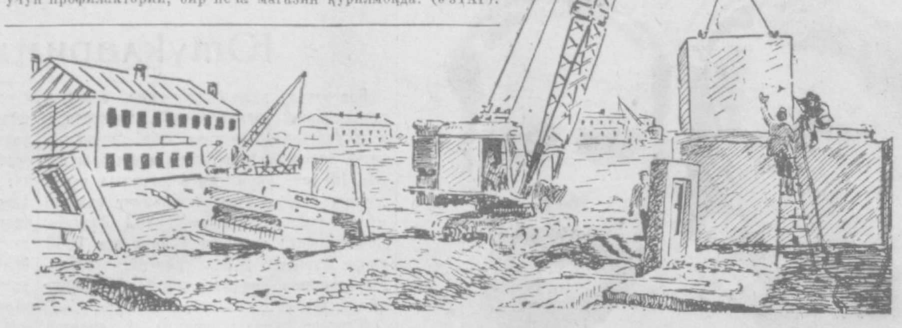

Пойтахтимизнинг Оқтепа массивида уй-жой қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Яқиндагина кўримсиз, ўйдим-чуқур бўлиб ётган бу ерларда ҳозир ҳашаматли, кўп қаватли бинолар қад кўтараётир. Сиз кўриб турган бу расмда ана шу массивдаги янги бино қурилиши тасвирланган.

А. Холиқов чизган расм.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ҲАЁТ БАҒИШЛОВЧИ ҚАНОТЛАР

Кумушранг самолёт қуёш нуридан ялтираб мовий осмонда оҳиста сузиб борарди. Унинг учишини кўз узмай кузатаётган бола алланималар ўйлар, самолётдагилар билан саломлашаётгандай қўлини силтарди.

— Худди қушнинг ўзи-я, — учувчиларга ҳаваси келарди унинг.

Шу-шу пўлат қанотли «қуш» Аброрга куну-тун тинчлик бермайдиган бўлди. Охири 1955 йили граждан ҳаво флоти билим юртига ўқишга кирди. Икки йиллик ўқиш ҳам тамом бўлди. Аброр авиация бўлинмаси командири қабулига кирди;

— Пилот Хусанов сизнинг ихтиёрингизга келди! — Ҳарбийчасига дадил сўзлади у. Командир ёш пилотга бошдан оёқ кўз югуртди. Қадди-қомати келишган бу йигитнинг қиёфаси «ҳарқандай қийинчиликни енгадиган иродам бор» деб турарди. Командир ёш учувчига оқ йўл тилаб, хайрлашди.

Кунлар ўтиб борарди. Аброр Хусанов тажрибали командирлардан коммунист Тайметов ва Маджаларнинг маслаҳатларига тўла амал қилар, уларнинг учиш маҳоратини тинмай ўрганарди. Аброр ўшалар ёрдамида самолётнинг уста командири, санитар бўлиб қолди.

Санитария авиацияси учувчисининг меҳнати осон эмас, лекин олийжаноб иш. Ахир у совет кишилари ҳаётини сақлаб қолишда ўз ҳиссасини қўшадида.

Узоқ бир участкада бахтсиз ҳодисага учраган кишига ўша жойда зарур медицина ёрдами кўрсатиш имкони бўлмай қолиши ҳам мумкин. Беморни касалхонага олиб келиш кўп вақт талаб қилади. Шундай пайтларда самолёт ёки вертолёт ёрдамга келади.

...Бир куни бир райондан хабар қилиб қолишди: «Ёш ишчи Акром Азизов шошилинч операцияга муҳтож». Беморни область касалхонасига олиб келиш керак эди. Ўша куни об-ҳаво шароити жуда ёмон бўлишига қарамай. Санитария самолёти командири Аброр Хусанов дарҳол учишга тайёрланди. Мана, «ЯК—12» самолёти ҳам кумуш қанотларини ялтиратиб стартга келди.

— Парвоз қилиш мумкинми? — Бортдан туриб сўради учувчи.

— Учишга рухсат бераман — диспетчернинг командаси эшитилди унга жавобан. «Як» тезликни ошириб, ердан осонгина кўтарилади. Мана, кишиларга «ҳаёт бағишловчи қанотлар» кўкда парвозда. Учувчи билан ёнма-ён область санавиациясининг консультанти, медицина фанлари кандидати К. Миразизов ҳам бормоқда.

Туман, кучли шамол учишни оғирлаштиради. Бундай шароитда кичик бир аҳоли яшайдиган пунктни ҳам топиш амри-маҳол. Учувчи ориентирларни белгилаб, учиш картаси билан солиштириб кўради... Узоқда кичик қора «доғ» кўринди. Аҳоли пункти шу ерда бўлиши керак. Учувчи бутун ақлу-маҳоратини ишга солиб пўлат қанотли қушни оҳиста ерга қўндиради.

Майдончада хирургнинг келишини сабрсизлик билан кутишарди. Бемор оғир аҳволда эди. Миразизов операцияни шу ернинг ўзида қилишни лозим топди. Мураккаб операция яхши чиқди, ишчининг ҳаёти сақлаб қолинди.

Бўлинма командири топшириқни муваффақиятли бажарганлиги учун комсомол аъзоси Аброр Хусановга ташаккур билдирди.

Меҳнаткашлар соғлиғини сақлаш йўлида медицина ходимлари билан бирга Ўзбекистон санитария авиацияси учувчилари ҳам катта хизмат кўрсатмоқдалар. Улар ўз вазифаларини сидқидилдан бажармоқдалар.

М. ВИШЕДСКИЙ.

Суратда: комсомол аъзоси Аброр Хусанов ўз самолёти олдида.

ҚИРҒИЗИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Қирғизистон артистларининг Ўзбекистондаги қирғиз санъати ҳафтасида иштирок этган группаси 17 майда Тошкентдан самолётда Фрунзега учиб кетди.

Аэровокзалда меҳмонларни Ўзбекистон маданияти ва санъати арбоблари узатиб қолдилар. Кутиб олиш кунида бўлганидек, хайрлашиш куни ҳар иккала қардош республика санъати усталари дўстлигининг намойишига айланиб кетди. Ўзбекистон артистлари Қирғизистондан келган дўстлари билан илиқ хайрлашиб, уларга ажойиб концертлари учун ташаккур айтдилар. Бу концертлар Ўзбекистон меҳнаткашлари хотирасида узоқ сақланади.

Хайрлашиш вақтида меҳмонларга гулдасталар тақдим қилинди.

(ЎзТАГ).

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

ОЗАРБАЙЖОН-ЎЗБЕКИСТОН

Пойтахтимизга қардош Озарбайжон Республикаси гимнастикачилари меҳмон бўлиб келишди. Улар 15—16 майда Тошкентдаги Округ офицерлар уйи спорт залида ўзбек гимнастикачилари билан дўстлик мусобақаси ўтказдилар. Республикамизнинг спорт шарафини СССР спорт мастерлари Афанасьева, Колотилова, Бобоев, Серкин, Попов, Кветной ва биринчи разрядли ёш гимнастикачи Подлинева ва бошқалар ҳимоя қилди. Озарбайжон терма командаси составида республиканинг энг кучли 16 эркак ва хотин-қиз гимнастикачиси бор эди.

Мусобақа қатнашчилари асосий программа ва мастерлар программаси бўйича кольцо ва брусьеда ўйнадилар, эркин гимнастика машқларини бажарадилар.

Ўзбек гимнастикачилари 1067,70 балл тўплаб, биринчи ўринни олдилар. Меҳмонлар улардан 4,2 балл орқада қолди. Хотин-қизлар ўртасида шахсий биринчиликни 74,35 балл тўплаган тошкентлик И. Колотилова эгаллади. 73,0 балл қўлга киритган О. Подлинева эса спорт мастери нормасини бажарди.

ЁШ ПОЛВОНЛАР МУСОБАҚАСИ

13 майдан 15 майгача Тошкентдаги «Пахтакор» стадионида республикамиз ёш полвонларининг шахсий-команда биринчилиги мусобақалари бўлиб ўтди. Бунда Ўзбекистоннинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССРдан келган 19 ёшдан 25 ёшгача бўлган ўсмир полвонлардан 80 киши қатнашди.

Фарғона усули бўйича курашда Андижон область полвонлари команда биринчилигини олдилар. Тошкент область полвонлари эса иккинчи ўринда қолди. Шахсий биринчиликда областимиз вакилларидан Тўхтамурод Жўраев (энг енгил вазн), Иброҳим Мираҳмедов (ўрта вазн), Орзу Исомов (ярим оғир вазн)лар энг яхши натижаларга эришиб, республика кубогини олишга муваффақ бўлдилар. Қолган вазнларда Андижон область вакиллари устун келди. Бухоро усулида эса Тошкент шаҳар полвонлари биринчи, хоразмликлар иккинчи, Самарқанд вакиллари учинчи ўринни эгалладилар.

Совет ҳукумат делегацияси Аргентинага ва совет парламент аъзолари делегацияси Хельсинкига жўнаб кетдилар

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. Н. Косигин бошчилигидаги Совет ҳукумат делегацияси 17 майда Москвадан Буэнос-Айресга жўнаб кетди. Делегация Май революциясининг 150 йиллигини байрам қилишда қатнашиш учун Аргентина ҳукумати томонидан таклиф этилган. Бу революция аргентин халқининг ўз миллий мустақиллиги учун қаҳрамонона курашини бошлаб берган эди.

Финляндия парламент группасининг таклифига мувофиқ, СССР Олий Совети депутатлари делегацияси — СССР парламент группасининг аъзолари 15 май кечқурун Москвадан Хельсинкига жўнаб кетди. Делегацияга СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе бошчилик қилади.

Делегация составида депутатлардан Ю. И. Дудин, Н. А. Дигай, К. Д. Жарков, И. А. Каиров, К. А. Кярбер, А. Н. Лякина, З. В. Паневлар бор. (ТАСС).

Чет элларда

ГЕРМАНИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БАЁНОТИ

БЕРЛИН, 16 май. (ТАСС). Германия Коммунистик партиясининг Марказий Комитети баёнот эълон қилди. Баёнотда, юксак доирадаги кенгаш муносабати билан айтиладики, Ғарбий Германияни қуроллантиришни дарҳол тўхтатиш, Германия билан сулҳ шартномаси тузиш ҳамда Ғарбий Берлиндаги ҳозирги нормал бўлмаган аҳволни нормаллаштириш Европада тинчликнинг сақлашнинг энг муҳим омилларидир.

Германия Компартияси Ғарбий Германиядаги барча тинчликсевар кучлар билан биргаликда тўрт буюк давлатнинг давлат арбобларига мурожаат қилиб, Ғарбий Германия тинчлик тарафдорлари овозига қулоқ солишга чақиради.

Германия Компартияси Марказий Комитети таъкидлайдики, Аденауэр, Штраус ва Шредер немис халқининг тинчликка қаратилган ва миллий манфаатларининг вакиллари эмас, Аденауэр эса юксак доирадаги кенгашнинг душмани эди ва шундай бўлиб қолади. У Париждаги музокараларнинг муваффақиятидан қўрқади ва шу сабабли тинчликсевар аҳолининг ўз иродасини эркин ифодалашини тазйиқ остига олади.

Германия Коммунистик партияси Марказий Комитети Ғарбий Германия аҳолисига мурожаат қилиб, ўз масъулиятини сезишга ҳамда ўзининг тинчликка интилаётганлигини, атом қуролига қарши эканлигини билдиришга чақиради.

«КОСМОСНИ ЭГАЛЛАШ СОҲАСИДА ҚЎЙИЛГАН ЯНГИ ҚАДАМ»

ТОКИО, 16 май. (ТАСС). Бугун эрталаб совет космик кемаси Токио устидан учиб ўтар экан, Япония олимлари унинг сигналларини қабул қилдилар.

Совет Иттифоқида космик йўлдош кема учирилганлиги Японияда космосни бўйсундириш соҳасида қўлга киритилган янги ғалаба сифатида кутиб олинди. Японияда чиқадиган «Асахи», «Майнити» газеталари ва бошқа газеталар ўзларининг бугунги сонларида ана шу воқеани шарҳлаб, учирилган йўлдош кема жуда катта оғирликда эканлигини ҳамда одамнинг келажакда космосга учишида совет космик кемаси амалий жиҳатдан катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатиб ўтмоқдалар.

Япония олимлар оламининг намояндалари совет космик кемаси учирилганлиги ҳақидаги хабарни зўр қизиқиш билан кутиб олдилар. Япония илмий кенгашининг собиқ президенти профессор Канэсида ТАСС мухбири билан суҳбатда совет ракетасозлигининг янги муваффақиятини «қонуний ва табиий ҳол» деб атади. Ана шу космик кеманинг учирилиши билан, деб уқтириб ўтди у, одамни планеталараро йўлга жўнатиш яқин келажакдаги иш бўлиб қолмоқда.

Япониянинг ракетасозлик соҳасидаги мутахассиси профессор Итокава совет олимлари ва инженерларининг янги ютуғига юксак баҳо берди. Итокава ТАСС мухбири билан суҳбатда космик кеманинг учирилганлигига «космосга штурм қилишнинг бошланиши» деб баҳо берди. Бундан олдин учирилган йўлдошларнинг вазифаси хилма-хил физик ва бошқа кузатувларни ўтказишдан иборат бўлган бўлса, эндиликда космосга учиш соҳасида бевосита тайёргарликлар олиб борилаётганлиги ҳақида гап бораётир, деди Итокава.

Атом ва водород қуролини тақиқлаш юзасидан Умум Япония кенгашининг раиси Халқаро Ленин мукофоти лауреати Каору Ясуи ТАСС мухбири билан суҳбатда совет космик кемасининг парвозини «инсон ақл-идрокининг янги ғалабаси, космосни эгаллаш йўлида қўйилган янги қадам», деб атади. Биз, деди у, Совет Иттифоқининг ана шу буюк илмий ютуғини табриклаймиз.

КОИНОТНИ БЎЙСУНДИРИШ ЙЎЛИДА

РАНГУН, 16 май (ТАСС). Совет Иттифоқи томонидан космик кема муваффақиятли учирилганлиги Бирма матбуотининг диққат марказида турибди. Совет фани ва техникасининг ана шу янги ажойиб ютуги ҳақидаги хабарни бугун газеталар ўзларининг биринчи саҳифаларида босиб чиқарганлар. Ҳамма газеталар ракетасозлик тарихида бундай катта оғирликдаги космик гигант яратилмаганлигига, ракетани учирган аппаратнинг ғоят кучли эканлигига эътиборни жалб этмоқдалар. Шу билан бирга Совет Иттифоқи ана шу соҳада Қўшма Штатлардан устун турганлиги уқтириб ўтилмоқда. Газеталар Ернинг 4,5 тонналик йўлдоши орбитага чиқарилганлиги инсон томонидан бошқариладиган планеталараро кемаларни яратиш йўлидаги, коинотни бўйсундириш йўлидаги муҳим қадам эканлигини кўрсатиб ўтмоқдалар.

ЯПОН СОЦИАЛИСТЛАРИ ПАРИЖ КЕНГАШИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА МАКТУБ ЮБОРДИЛАР

ТОКИО, 16 май. (ТАСС). Япония социалистик партияси бугун Париж кенгашида қатнашувчи тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларига мактуб юборди.

Мактубда атом ва водород қуролининг ҳамма синовларини тўхтатиш тўғрисида дарҳол халқаро битим тузиш, қуролсизланиш масаласи юзасидан конкрет битимни имзолаб, дарҳол амалга ошириш, икки Германия — Шарқий Германия ва Ғарбий Германия борлигини эътироф қилиш, ҳар иккала Германиянинг тинч йўл билан бирлашувини гарантиялаш талаб этилади.

МОСКВАГА БОРГАНЛАРИ УЧУН ГСДПДАН ЧИҚАРДИЛАР

БОНН, 16 май. (ТАСС). Германия социал-демократик партияси Қуйи Рейн округи ташкилоти правлениеси совет касаба союзларининг таклифига мувофиқ Москвада ўтказилган май байрамларида қатнашганликлари учун Германия социал-демократик партиясининг тўрт аъзосини (Рейнхаузендан) партия сафидан ўчирди. Партиядан ўчирилганларнинг номи тўғрисида матбуотга хабар берилмайди.

Ҳиндистон мудофаа министрининг баёноти

ДЕҲЛИ, 16 май. (ТАСС). «Бхарат Жиоти» газетасининг хабаридан маълум бўлишича, Ҳиндистон мудофаа министри Кришна Менон Бомбейдаги матбуот конференциясида бундай деган: Америка самолётининг жосуслик мақсадида яқинда совет ҳаво чегарасини атайин бузиб ўтганлиги муносабати билан бу йил Ҳинд ҳаво чегараларини мамлакатнинг шарқи-шимолида 42 марта бузиб ўтган ва танилмай қолган самолётлар Хитой самолётлари эмас ва ҳақиқатда бошқа районларнинг картасини тузиш учун юборилган деб тахмин қилишга ҳамма сабаблар бордир.

Менон Совет ҳукуматининг Покистон ҳукуматига нотаси ҳақида гапириб, таъкидлаб айтдики, бундан буён Покистон эҳтиётроқ бўлади, албатта, чунки руслар нима деган бўлсалар, худди шу ишни қиладилар. Бу можаро, деб давом этди. Менон, Ҳиндистон ўтказаётган блокларга қўшилмаслик сиёсатининг нақадар тўғри эканлигини кўрсатиб турибди.

Редактор: З. ЕСЕНБОЕВ.

ЁШЛАРНИ КОММУНИСТИК РУҲДА ТАРБИЯЛАЙЛИК

16 майда Тошкентда республика комсомол активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Актив йиғилиши «Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети II пленумининг якунлари ва КПСС Марказий Комитетининг «Ҳозирги замон шароитида партия пропагандасининг вазифалари тўғрисида»ги қарорини амалга оширишда республика комсомол ташкилотларининг вазифалари» ҳақидаги масалани муҳокама қилди.

Бу масала юзасидан доклад қилган Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. Аҳмедова ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар партиямиз ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашга катта аҳамият бераётганлигини алоҳида қайд қилиб ўтдилар.

КПСС Марказий Комитетининг «Ҳозирги замон шароитида партия пропагандасининг вазифалари тўғрисида»ги қароридан кейин республика комсомол ташкилотлари ёшлар ўртасида пропаганда ва оммавий-сиёсий ишларни яхшилаш соҳасида бирмунча ишлар қилдилар. Комсомол маорифи шохобчаларида ўтказилаётган машғулотларнинг савияси анча яхшиланди. Кўпгина комсомол ташкилотларида қўшимча равишда сиёсий ўқиш тўгараклари ташкил этилди. Ҳозирги вақтда минглаб ёшлар партия, комсомол тарихини ўрганмоқда. Тўгаракларда машғулотларни ўтказиш вақтида ҳар бир темани ҳаётга боғлаб олиб боришга катта аҳамият берила бошланди.

Лекин шу билан бирга бу соҳада ҳали ҳам камчиликларга йўл қўйилмоқда. Докладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқларнинг таъкидлашича, республикадаги бир қатор комсомол ташкилотлари ёшларни ишга қобилиятли кишилар қилиб тарбиялаш, улар ўртасида тарбиявий-сиёсий ишларни ҳозирги куннинг талаби даражасида йўлга қўймаганлар.

Айрим жойлардаги тўгаракларда машғулотлар паст савияда, ҳаётга боғламаган ҳолда олиб борилаётир. Ёшларни конкрет экономикани ўрганиш тўгаракларига жалб қилиш кўнгилдагидек эмас. Кўп жойларда конкрет экономикани ўрганиш тўгаракларини кўпайтириш ўрнига камайтириб юборилган.

Буни Тошкент область комсомол ташкилоти мисолида ҳам кўриш мумкин. Ўтган йили областда 146 та конкрет экономикани ўрганиш тўгараги ишлаган бўлса, ҳозир буларнинг сони 85 тага етмайди.

— Пойтахтимиз ёшларидан 10 мингдан ортиқ киши, — деди ўз сўзида Тошкент шаҳар комсомол комитетининг секретари ўртоқ Барков, — комсомол-сиёсий маорифи шохобчаларида ташкил этилган тўгаракларда актив қатнашиб, ўзларининг сиёсий ва назарий билимларини ошираётирлар. 2500 дан ортиқ йигит-қиз мустақил равишда ўқимоқда.

Лекин ишимизда ҳали камчиликлар кўп. Пропагандист кадрлар тайёрлаш ва тажрибали пропагандистларнинг тажрибасини оммалаштириш яхши йўлга қўйилмаган.

Мустақил ўрганувчилар учун вақти-вақти билан консультациялар уюштирилмайди. Улар учун ташкил этилган назарий семинар машғулотлари ўз вақтида ўтмайди. Ёшларнинг маданий ҳордиқ чиқариши учун тўла шароит яратилмаган.

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи республика жамияти правлениеси раисининг ўринбосари ўртоқ Қ. Фозилхўжаев ўз сўзида комсомол-ёшлар ўртасида маҳаллаларда, қизил чойхоналарда лекция пропагандасини кучайтириш зарурлиги ҳақида гапирди.

Бухоро область комсомол комитетининг секретари Мўминов, Сурхондарё область Денов районидаги «Ҳазорбоғ» совхози комсомол комитетининг секретари Тоғаев, Самарқанд шаҳар комсомол комитетининг секретари Назиров ва бошқа ўртоқлар Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, «Ўзбекфильм» киностудияси ва Тошкент телевизион студияси ёшларни тарбиялаш масаласига етарли эътибор бермаётганликларини ва уларнинг ҳаётини кенг ёритмаётганликларини алоҳида кўрсатиб ўтдилар.

Актив йиғилиши комсомол маорифи шохобчаларида сиёсий ўқишни муваффақиятли якунлаш, келгуси ўқиш йилига ҳозирдан пухта тайёрланиш юзасидан зарур тадбирлар белгилади.

Йиғилишда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ З. Р. Раҳимбобоева нутқ сўзлади.

Актив йиғилиши ишида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари Ф. Е. Титов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев, Ўзбекистон КП Марказий Комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири Ғ. Нажимов, Ўзбекистон КП Марказий Комитети партия органлари бўлими мудирининг ўринбосари Ё. Зокиров ўртоқлар қатнашдилар.

Телевизор экранида

18 МАЙДА

19.30. В. И. Ленин номидаги пионер ташкилоти тузилган кунга бағишланган эшиттириш.

20.10. «Ўзбекистон композиторларининг съезди олдидан».

20.40. Сўнгги ахборот.

21.00. «Муъжизасиз муъжизалар» (рус тилида).

21.20. Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш.

21.35. Киноповесть «Алла».

19 МАЙДА

19.30. «Қизил галстук» телевизион журнали.

20.00. Киножурнал.

20.10. Сўнгги ахборот.

20.30. Ўзбек тилида эшиттириш. Социалистик Оҳангарон».

20.45. Ижрочи-музикачилар республика конкурси қатнашчилари концерти.

21.15. Киноповесть «Иванна».

Тошкентнинг томоша залларида

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА —18/V да **Дон-Кихот** (билетлар сотилган), 19/V да **Аида**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 18/V да **Алишер Навоий**, 19/V да **Ганг дарёсининг қизи**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино)— 18/V да **Муқимий**, 19/V да **Фарғона ҳикояси**.

Иккинчи баҳор (биринчи кенг экранли ўзбек бадиий фильми)— «ВАТАН» (ўзбек тилида), «МИР» (рус тилида, эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да), «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч соат 8-40 минут ва 10 яримда).

Очилган қўриқ (2-серия)— НАВОИЙ номли (қишки), «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), ПУШКИН номли, «ВАТАН» (ёзги, кеч соат 9 ва 10 яримда), НАВОИЙ номли (ёзги, кеч соат 8-40 минут ва 10-20 минутда).

Яша Топорков — «ДРУЖБА» (2-залда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), СТЕПАН РАЗИН номли (кеч соат 10 яримда), «УДАРНИК» (кеч соат 9 ва 10 яримда).

Акс садо — «МИР» (кеч соат 6, 8 ва 10 да).

Юқори табақага кириш йўли— «ИСКРА» (3-залда кундуз ва кечқурун).

Министр хотини — «ДРУЖБА» (1-залда кундуз ва кечқурун).

Н. С. Хрушчев Францияда, Қирғизистон водийларида, дўстимиз— Индонезия—КИНОЛЕКТОРИЙ.

Арафа—СТЕПАН РАЗИН номли (кеч соат 8-40 минутда).

Эгизаклар қилмиши — (кеч 8-40 минутда). **Арафа** (кеч 10 яримда) —ТЕЛЬМАН номли.

КОЛХОЗЛАР ВА ҚИШЛОҚ АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент областининг район матлубот союзларида ва райполарида

стандарт уйлар

ВА УЙ ДЕТАЛЛАРИ КОМПЛЕКТИ

сотилмоқда

(деворлари маҳаллий материаллардан).

Уйлар ва уй деталлари комплекти билан бирга: том учун шифер, цемент, темир-терсак буюмлар бўёқ ҳам сотилади.

Ҳар уйга қурилиш-монтаж ишлари чертежларининг альбоми ва смета илова қилинади.

Бир уйнинг баҳоси (унинг типи ва катталигига қараб) 8—15 минг сўм.

Тошкент область матлубот союзи.

«УЗЗАГОВТОРСИРЬЁ»

Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги складида автохўжаликлардан прейскурант баҳосида

эски автопокришка ва автокамералар сотиб олади

Складнинг адреси: Чангалзор мавзу, 79-уй (2-кўмир склади ёнида). Телефон — 34-276, 25-648.

Тошкент шаҳар, Қизиларвот кўча, 133 уйда турувчи **Феоктиста Даниловна Кононенконинг** Жамбул область, Жували район, Бурное станцияси, Бурно-Октябрьское қишлоғи, 97-уйда турувчи Анатолий Петрович Кононенкодан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район, 3-участка халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИ НИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140 Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиш бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими—29040, 50. Секретариат—34808, 115. Эълонлар бўлими—28142.

Р. 06539. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А. 1598.